

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra

Bakalářská práce

Českobudějovické festivaly artificiální hudby po roce 1989

Vypracovala: Klára Fridrichová, DiS.
Vedoucí práce: Mgr. Martin Voříšek, Ph.D.

České Budějovice 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

V Českých Budějovicích dne 7. července 2022

Klára Fridrichová, DiS. v.r.

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala svému vedoucímu bakalářské práce Mgr. Martinu Voříškovi, Ph.D. za vstřícný přístup, trpělivost a odborné rady. Dále děkuji všem, kteří mi byli nápomocni při zjišťování informací, bez kterých bych tuto práci nemohla vypracovat.

Anotace

Tato bakalářská práce pojednává o festivalech zaměřených na umělejší hudbu, které se konaly, nebo konají v Českých Budějovicích po r. 1989. V úvodu zmiňuje definici a vývoj hudebního festivalu, dále nastiňuje hudební život v Českých Budějovicích a uvádí se zde i krátká definice pojmu umělejší hudba. Hlavní část práce se věnuje jednotlivým festivalům. Cílem této práce je poskytnout přehled o festivalech, spadajících do vymezeného okruhu, se zaměřením na jejich dramaturgii a organizační zázemí.

Klíčová slova: hudební festival, České Budějovice, umělejší hudba

Annotation

Festivals of classical music in České Budějovice after 1989 is the main topic of this bachelor thesis. The first part of this thesis is devoted to a development of music festivals and a definition of classical music. The main part of this work is about specific musical festivals, by a focus on the dramaturgy and its organization.

Keywords: music festival, České Budějovice, classical music

Obsah

Úvod.....	7
1 Vymezení základních pojmů.....	9
1.1 Vymezení pojmu festival	9
1.2 Vývoj hudebního festivalu	9
1.3 Hudební festival	11
1.4 Festivaly umělé hudby v Čechách.....	12
1.5 Umělé hudby	13
2 Hudební festivaly v Českých Budějovicích	15
2.1 Úvod do hudebního života Českých Budějovic	15
2.2 Chodurův festival pěveckých sborů	16
2.2.1 Vznik, vývoj a organizace.....	16
2.2.2 Dramaturgie	17
2.2.3 Finance a návštěvnost	18
2.3 Hudební slavnosti Emy Destinnové.....	18
2.3.1 Vznik a organizace.....	19
2.3.2 Dramaturgie	20
2.3.3 Finance	22
2.3.4 Návštěvnost a propagace.....	22
2.3.5 Budoucnost festivalu.....	23
2.4 Múzy na vodě.....	23
2.4.1 Vznik a organizace.....	23
2.4.2 Dramaturgie	24
2.4.3 Finance	25
2.4.4 Návštěvnost a divácké ohlasy	26
2.4.5 Vize do budoucna.....	26
2.5 Na dvanácti strunách.....	26
2.5.1 Vznik.....	27
2.5.2 Organizace	28
2.5.3 Dramaturgie	30
2.5.4 Finance	31
2.5.5 Návštěvnost a divácké ohlasy	32
2.5.6 Vize do budoucna.....	32
2.6 Ostinato	33
2.6.1 Vznik a organizace.....	33
2.6.2 Dramaturgie	34
2.6.3 Finance a návštěvnost	35
2.7 Musica ad confluentem	35
2.7.1 Vznik.....	36

2.7.2 Organizace	37
2.7.3 Dramaturgie	38
2.7.4 Finance	40
2.7.5 Diváci a propagace.....	41
2.7.6 Vize do budoucna.....	41
2.8 Art salon PIANO.....	42
2.8.1 Vznik a organizace.....	43
2.8.2 Dramaturgie	44
2.8.3 Finance	45
2.8.4 Návštěvnost a propagace.....	45
2.8.5 Vize do budoucna.....	45
3 Další festivaly v Českých Budějovicích a okolí.....	47
3.1 Festivaly umělé hudby v 90. letech.....	47
3.1.1 Jihočeský hudební festival	47
3.2 Hudební festivaly mimo rámec vymezeného tématu	48
Závěr	50
Seznam použitých informačních zdrojů.....	51

Úvod

Tématem mé bakalářské práce jsou českobudějovické festivaly, jejichž dramaturgie se zaměřuje na uměleckou hudbu a které se konaly po r. 1989. Rok 1989 je v tomto případě brán jako historický a společenský milník, který měl za následek velké změny v oblasti organizace podobných akcí. Pořadatelé již nemají žádná dramaturgická omezení, na druhou stranu musejí sami shánět finanční prostředky a hledat různé způsoby, jak pro své akce získat pozornost a posluchače. Jelikož nikde nenajdeme žádný přehled takto vymezených akcí, bylo mým úkolem především tuto oblast zmapovat a poté přinést podrobnější informace o festivalech, které do dané skupiny spadají.

Okruh festivalů, které téma práce zahrnuje, nelze zcela exaktně vymezit. Ve své práci jsem se zaměřila na hudební festivaly, pro které je hlavním místem konání okruh města České Budějovice. V rámci některých z nich se uskutečnily jednotlivé koncerty i mimo jeho hranice, třeba i v jiných městech, ale jejich hlavní část se vždy odehrávala v krajském městě. Ne zcela přesnou je také hranice mezi hudbou uměleckou a neuměleckou. Aby bylo toto kritérium jasnější, uvádím v první kapitole krátkou definici umělecké hudby. I přesto se ale některé festivaly pohybují na pomezí mezi těmito dvěma okruhy.

Jednotlivým festivalům se nevěnuje vždy stejně dlouhá část textu, což je dáno buď nedostatkem dostupných informací (u festivalů s dřívějším datem konání) a nebo tím, že z hlediska dramaturgie úplně neodpovídají danému okruhu a proto je ve své práci rozebírám méně podrobně.

První kapitola pojednává o hudebním festivalu jako pojmu, dále je v ní popsán jeho vývoj jako druhu specifické hudební události a v závěru zmíněna krátká definice umělecké hudby. Následující kapitola nastiňuje hudební život Českých Budějovic a dále pojednává o jednotlivých hudebních festivalech. Jelikož jich není takové množství, aby tvořily menší logické celky podle určitého hlediska, jsou seřazeny chronologicky. Poslední kapitola je souhrnem festivalů, o kterých je dostupné velmi malé množství informací a akcí, které do okruhu tématu nespádají, ale pro ucelený obraz o hudebním konání v Českých Budějovicích je bylo potřeba uvést.

Převážná většina informací pochází přímo od organizátorů jednotlivých festivalů, které mi byly poskytnuty buď formou přímého rozhovoru, a nebo pomocí emailové

korespondence. Na tomto místě bych ráda uvedla jejich jména a poděkovala za jejich ochotu. Velké díky patří Vítězslavě Kazilové, Ivě Sedlákové, Vítu Podroužkovi, Pavlu Steffalovi, Janu Páleníčkovi, Jiřímu Fuchsovi a Jaroslavu Baštovi.

1 Vymezení základních pojmů

1.1 Vymezení pojmu festival

Pojmem festival označujeme kulturní slavnost, přehlídku uměleckých výkonů či prezentaci umělecké tvorby a jiných estetických aktivit. V angličtině se slovo *festival* dříve používalo jako výraz pro svátek, slavnost nebo také společenské setkání za účelem oslavy. Samotný původ slova však nevychází z angličtiny, nýbrž ze starofrancouzštiny, respektive z latinského *festivus* – slavnostní a *festum* – slavnost, svátek.¹

1.2 Vývoj hudebního festivalu

Od dávných dob hrála hudba důležitou roli při nejrůznějších slavnostech, oslavách a svátcích. Rituály, jako nejstarší z nich, se vázaly především k mytologii, náboženství a lidovým tradicím. Konaly se na oslavu významných bodů v rámci cyklu ročních období, ale i jako kmenové či společenské události. Nejznámějším příkladem festivalového rituálu jsou bezpochyby olympijské hry, které se pořádaly v Řecku na počest boha Dia.²

Již ve středověku se některé události jeví jako slavnosti či svátky hudby,³ nejedná se ovšem o stejný typ prezentace hudby, jak ji známe dnes. Ve středověku byly pro tyto události typické především prvky rytířské kultury, dále náboženské hry a alegorie. S počátkem renesance se z podobných slavností stala prezentace moci, bohatství a věhlasu vládnoucích rodů Evropy. Slavnosti se organizovaly v souvislosti s významnými událostmi, jakými byly například korunovace, svatby, křty, státní návštěvy apod. Oslavy zahrnovaly průvody, soutěže, plesy, dramatická intermezza, divadelní představení, ohňostroje a další aktivity. Jejich délka se pohybovala mezi několika dny až několika měsíci a nabízely mnoho příležitostí k provozování hudby.⁴

¹ REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Vyd. 1. Voznice: Leda, 2001. ISBN 80-85927-85-3, str. 172.

² YOUNG, M. Percy. Ritual origins (Festival). In: *Grove Music Online* [online]. [cit. 1.6.2022]. Dostupné také z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049527>.

³ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 217. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

⁴ BOWLES, A. Edmund. Court festivals of state (Festival). In: *Grove Music Online* [online]. [cit. 1.6.2022]. Dostupné také z:

V 18. století se začaly v Anglii konat sborové hudební festivaly, které již téměř odpovídají dnešní představě hudebního festivalu. Tyto akce začali organizovat měšťané a šlechta tak v této době ztratila své výhradní postavení ve smyslu pořádání kulturních událostí. První pravidelnou sborovou akcí se stalo každoroční setkání katedrálních sborů z Gloucesteru, Worcesteru a Herefordu, z nichž první se pravděpodobně konalo někdy mezi lety 1710 – 1720. *Festival Tři sborů*, jak se mu říkalo v 19. století, se vyvinul ve významnou hudební a společenskou událost a podle jeho vzoru se začaly konat další festivaly po celé zemi. Na konci 17. a začátku 18. století se jednalo o jednodenní akce, v polovině 18. století se rozrostly na několikadenní události a v této podobě se držely až do začátku 20. století. Festivalové koncerty probíhaly nejčastěji v kostelích či katedrálách a divadlech, později se začaly přesouvat do nově stavěných městských koncertních sálů. Většina festivalů se držela stejného formátu. Ranní hodiny patřily koncertům duchovní hudby, večery pak koncertům hudby světské. Tím, na co se sborové festivaly zpravidla zaměřovaly, bylo provedení významného sborového díla (oratoria, ódy nebo kantáty) v takovém instrumentálním a sborovém obsazení, které by v daném místě za běžných okolností nebylo možné. Velmi významné místo v rámci těchto festivalů získala Händelova hudba. Jeho tvorba (zejména oratoria) často tvořila hlavní bod programu a po jeho smrti se pořádalo mnoho akcí přímo na jeho oslavu. V polovině 19. století v souvislosti s rozšířením amatérských sborů vznikalo velké množství nových festivalů různé velikosti. Postupně získávaly na významu, dokonce si pro své účely začaly objednávat skladby od současných skladatelů a později se rozšířila i koncepce soutěžních festivalů. Sborové festivaly probíhaly i v německy mluvících zemích, ale jejich rozvoj začal později než v Anglii.⁵

Na konci 19. století nastal velký rozvoj festivalů zaměřených na tvorbu jednoho autora. Ze skladatelů, jejichž tvorba inspirovala ke konání těchto akcí jako první, můžeme uvést Händela, Mozarta, Bacha a Beethovena.⁶ Tyto festivaly se pořádají za účelem oslavy a

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049527>.

⁵ YOUNG, M. Percy. Choral festivals in England, Germany and Austria (Festival). In: *Grove Music Online* [online]. [cit. 1.6.2022]. Dostupné také z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049527>.

⁶ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 217. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

připomínky významných autorů a jejich díla. „Pořadatelem bývají hudební společnosti pečující o odkaz příslušné osobnosti. V Bayreuthu se od r. 1876 pořádají Wagner-Festspiele, zaměřené ke vzorovému uvádění Wagnerovy hudebně dramatické tvorby.“⁷

Ve 20. století se začalo objevovat mnoho hudebních festivalů různého druhu. Na konci století by se našlo jen málo významných evropských měst, která mají nějakou spojitost se známým skladatelem a nepořádají svůj vlastní (nejčastěji mezinárodní) festival.⁸

„Éra mezinárodních hudebních festivalů současného typu začíná mezi světovými válkami (Salzburg Festspiele od 1920, Internationale Musikfestwochen v Luzernu od 1938), desítky nových festivalů vznikají po druhé světové válce (Wiener Festwochen a Berliner Festwochen od 1951). Kromě mezinárodních festivalů přibývá i řada akcí národního a lokálního dosahu, kde se často objevují rysy tematické specializace. Zvláštním typem festivalu jsou každoroční festivaly Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu (ISCM). Konají se od r. 1923 (s výjimkou let 1943-45) a uvádějí zvláště novinky.“⁹ Kolem poloviny 20. století začaly vznikat také festivaly jazzové hudby a zhruba v 60. letech došlo k šíření obliby popových a rockových festivalů.¹⁰

1.3 Hudební festival

Dnes definujeme hudební festival jako „rozsáhlou, mnohdy více dnů či týdnů trvající slavnost..., jejíž náplní jsou hudební (koncertní, též hudebně divadelní) akce. (...) Místem konání bývá sídlo festivalové instituce, někdy se však pořady distribuuji do více míst a existují i tzv. putovní festivaly.“¹¹ I kvůli množství organizovaných festivalů je většina

⁷ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 217. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

⁸ YOUNG, M. Percy. The 20th century (Festival). In: *Grove Music Online* [online]. [cit. 1.6.2022].

Dostupné také z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049527>.

⁹ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 217. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

¹⁰ YOUNG, M. Percy. The 20th century (Festival). In: *Grove Music Online* [online]. [cit. 1.6.2022].

Dostupné také z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049527>.

¹¹ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 216. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

z nich zaměřena určitým směrem, například se soustředí na osobnost jednoho autora, nebo na určitý žánr či různá hudební uskupení apod. Dramaturgické zaměření festivalu může být buď stálé, nebo se měnit třeba i každý rok – podle právě probíhajících výročí atd.¹²

Festivaly můžeme rozdělit na periodické a neperiodické. Periodické probíhají v pravidelných intervalech – každoročně, nebo v jiných časových úsecích, zpravidla v pevně stanoveném období. Neperiodické festivaly vznikají především na oslavu či připomínku určité události a mají tak charakter spíše jedinečné události.¹³

1.4 Festivaly umělé hudby v Čechách

Jak se dočteme ve Slovníku české hudební kultury, v českých zemích se akce festivalového typu začaly objevovat v době národního obrození. V 60. letech 19. století dochází k rozkvětu národních pěveckých slavností. Tento typ akcí se do dnešních dob udržel díky sborové činnosti, ale spíše v regionálním měřítku. Hudba měla významnou úlohu i při celonárodních výstavách, festivalové rysy později získaly i oslavy významných skladatelů (př. Smetanův rok 1924, Janáčkovy oslavy v Brně). Velký rozvoj na festivalové scéně nastal po r. 1945.¹⁴ V této době (v r. 1946) vzniká i nejvýznamnější český mezinárodní festival klasické hudby *Pražské jaro*. V roce 2022 se uskutečnil 77. ročník a v současné době se tak jedná o festival s nejdelší tradicí v ČR. V rámci festivalu též probíhá interpretační soutěž, která se v odborných kruzích těší velké úctě. Podobně dlouhou tradici má i festival *Smetanova Litomyšl* nebo *Chopinův festival* v Mariánských lázních, jehož součástí je také Mezinárodní klavírní soutěž F. Chopina. Za zmínku stojí i *Moravský podzim*, který se vyvinul z *Mezinárodního hudebního festivalu Brno* a v oblasti Jižních Čech *Mezinárodní hudební festival Český Krumlov*.

¹² YOUNG, M. Percy. The 20th century (Festival). In: *Grove Music Online* [online]. [cit. 1.6.2022].

Dostupné také z:

<https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-0000049527>.

¹³ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 216. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

¹⁴ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 217. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

1.5 Artificiální hudba

Pojem artificiální hudba uvádí Slovník české hudební kultury jako „výraz pro hudbu, která se vyznačuje specifickými uměleckohodnotovými aspiracemi.“¹⁵ Stejný termín můžeme vnímat jako označení pro „typ hudby vytvářené specializovanými hudebními skladateli k účelům převážně uměleckým a kulturním.“¹⁶ Jak se dočteme ve Slovníku české hudební kultury, podobné termíny (př. *musica artificialis*) se objevovaly v průběhu dějin jako označení pro různé typy hudby. Teprve v 1. pol. 18. století byla pojmem *artificiální* označena hudba řídicí se uměleckými principy a pravidly. Tehdy se však termín neujal a dnes se hudba „vyšších hudebních aspirací“ běžně nazývá hudbou uměleckou, vážnou či klasickou, přičemž slovo klasika se zde „chápe jako soubor etablovaných vyšších hodnot.“¹⁷

„Termín artificiální hudba vhodně upozorňuje na souvislost uměleckého chápání hudby s historickým pojmem *ars musica*, poukazuje však též na reálné zapojení hudby do sféry umění, na souvislost uměleckosti a umělosti (ve smyslu složitě ustrojeného, nikoliv běžného), na svázanost artificiální hudby s různými speciálními teoretickými výklady a médii.“¹⁸

Protikladem artificiální hudby je hudba nonartificiální. Ta naopak výše zmíněné historické souvislosti a kvality postrádá, „což jí ovšem nebrání dosáhnout esteticko – umělecké působnosti a hodnoty.“¹⁹ Jako její znaky můžeme jmenovat „typově standardizovaný základ tvorby, zeslabený význam skladebné jedinečnosti díla, a naopak zvýraznění podílu interpretace,[...]širokou konzumní základnu, zbožní charakter

¹⁵ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 48. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

¹⁶ POLEDNÁK, Ivan. WASSERBERGER, Igor. MATZNER, Antonín a kol. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby I. 2.* doplněné vydání. Praha: Supraphon, 1983. str. 293.

¹⁷ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 48. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

¹⁸ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 48. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

¹⁹ tamtéž

převážné části produkce nonartificiální hudby a tím i její podřizování se[...]]*zákonu nabídky a poptávky.²⁰*

Artificiální hudba však není jasně vymezenou kategorií. Některé hudební projevy nonartifciální hudby mohou nést prvky hudby artifciální (př. některé oblasti jazzové hudby) a naopak může dojít i k přehodnocení artifciální hudby na hudbu nonartifciální, resp. „využití projevů artifciálního typu v heteronomně funkčních kontextech (např. v liturgii, na divadle a ve filmu, při slavnostech apod.)“²¹

²⁰ POLEDŇÁK, Ivan. WASSERBERGER, Igor. MATZNER, Antonín a kol. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby I*. 2. doplněné vydání. Praha: Supraphon, 1983. str. 293.

²¹ FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. str. 48. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

2 Hudební festivaly v Českých Budějovicích

2.1 Úvod do hudebního života Českých Budějovic

Jak je uvedeno v Encyklopedii Českých Budějovic, nejstarší záznamy o hudebním životě ve městě se soustředí především na hudební činnost kolem českobudějovických kostelů. Z období středověku až zhruba do r. 1800 proto neexistuje mnoho dokladů o jiných hudebních aktivitách. V 19. století (shodně s vývojem v celé zemi) začaly hojně vznikat pěvecké a hudební spolky. V Českých Budějovicích se nejdříve objevily spolky německé (např. *Geselligkeitsverein* v r. 1840), prvním českým spolkem byl *Hlahol*, který fungoval od r. 1862. V této době také běžně přijížděly operní a divadelní společnosti se svými představeními a na přelomu 19. a 20. století zde hojně koncertovali pražští hudebníci, včetně známých těles jako např. *Česká filharmonie*.

Významným krokem bylo v r. 1919 založení *Jihočeského národního divadla* – vznikla stálá divadelní scéna i s operním souborem, která byla dlouhou dobu jedinou profesionální uměleckou organizací v Jižních Čechách. V následujících letech začaly v Českých Budějovicích působit další spolky, mezi nimi *Pěvecké sdružení Foerster*, nebo také *Orchestrální sdružení*, v jejichž čele po několik let stál českobudějovický skladatel Otakar Jeremiáš. V letech druhé světové války získala na významu hlavně činnost pěveckých sborů a po jejím konci se rozvíjela především v oblasti dětských sborů – do dnešních let působí například pěvecký sbor *Jitřenka*.

Dlouhé úsilí předcházelo vzniku samostatného profesionálního orchestrálního tělesa. Mezi první pokusy můžeme zahrnout koncerty orchestru Jihočeského divadla, nebo působení *Komorního orchestru při domu ROH*. V r. 1981 vznikl profesionální komorní orchestr, který působí pod názvem *Jihočeská komorní filharmonie* (do r. 1990 jako *Jihočeská státní filharmonie*) a je spolu s *Jihočeským divadlem* nejvýznamnější institucí v oblasti umělecké produkce v Českých Budějovicích.²²

²² HORYNA, Martin. Hudba a hudební život. In: *Encyklopedie Českých Budějovic. ENCYKLOPEDIIE ČESKÝCH BUDĚJOVIC* [online]. © 1998 [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/hudba-a-hudebni-zivot>.

2.2 Chodurův festival pěveckých sborů

Chodurův festival pěveckých sborů byl událostí, na které se divákům představovaly jihočeské sbory. Organizovala ho Unie českých pěveckých sborů (dále UČPS) – oblast Jihočeský kraj a Vysočina a první ročník se uskutečnil již v r. 1986. Festival nesl jméno po Františku Chodurovi, sbormistrovi, hudebnímu pedagogovi a skladateli, který většinu života působil v Českých Budějovicích. V r. 1995 se z festivalu vydělil *Českobudějovický sborový festival*, se kterým se následně Chodurův festival střídá ob rok.²³

František Chodura (1906 – 1981) studoval na českém učitelském ústavu v Českých Budějovicích. V následujících letech působil na několika učitelských ústavech a středních školách v různých městech. V r. 1948 začal působit jako docent hudební výchovy na nově založené Pedagogické fakultě JČU. Důležité bylo jeho sbormistrovské působení, především v *Jihočeském pěveckém komorním sdružení*. Věnoval se upravování lidových skladeb, kromě toho napsal i několik sborových skladeb.²⁴

2.2.1 Vznik, vývoj a organizace

O vznik festivalu se zasloužil tehdejší předseda jihočeské oblasti UČPS Theodor Pártl, sbormistr *Pěveckého sdružení jihočeských učitelů*. Jako žáka Františka Chodury ho napadlo uspořádat festival věnovaný jeho památce. Se členy oblastního výboru UČPS, tedy celkem ve čtyřech lidech, dal festivalu podobu, ve které se odehrával až do r. 1995. V r. 1994 se ujal funkce předsedy oblastní UČPS a tedy i organizace festivalu Jiří Fuchs, který působil na Pedagogické fakultě JČU, kde založil a úspěšně vedl *Jihočeský vysokoškolský sbor*. Činnost všech členů vedení UČPS včetně práce na organizaci festivalu byla nehonorovaná.

V r. 1995 výbor UČPS na základě žádostí sborů (kvůli problémům s dramaturgickými požadavky) odhlasoval, že se vytvoří festival druhý, bez návaznosti na tvorbu Františka Chodury. Od tohoto roku se tedy jednotlivé festivaly střídaly po roce. Jednalo se ale

²³ Všechny informace v této podkapitole (pokud není uvedeno jinak) pochází z emailové korespondence s Jiřím Fuchsem, uskutečněné během června 2022.

²⁴ KŘÍŽEK, Milan. Chodura František. In: *Encyklopedie Českých Budějovic. ENCYKLOPEDIJE ČESKÝCH BUDĚJOVIC* [online]. © 1998 [cit. 03.07.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/chodura-frantisek>.

vlastně o tentýž festival, se stejným organizačním zázemím, pouze se konal pod jiným názvem – jeden rok jako *Chodurův festival pěveckých sborů*, další rok jako *Českobudějovický sborový festival*.

Nejdéle (od r. 1994 do r. 2010) festival pořádal Jiří Fuchs se svým organizačním týmem. Ten se skládal z Vladimíra Vačkáře (sbormistra dětského pěveckého sboru *Canzonetta*), jeho kolegyně Anny Knotkové a Ludmily Dvořákové (sbormistryně gymnaziálního sboru *Mendík*). Jiří Fuchs vyzdvihuje především práci Vladimíra Vačkáře: „*Vladimír Vačkář si bral na starost hodně té drobné, neviditelné práce, obstarání výtisku plakátů, programů, korespondenci se sbory, zajištění šaten, vstupenek, doby pro zkoušení jednotlivých sborů, atd atd. Taková ta mravenčí práce, kterou obvykle nikdo neocení...*“²⁵

V r. 2010 předal celý výbor UČPS své pozice nové generaci, předsedou se stal žák Jiřího Fuchse a sbormistr dětského pěveckého sboru *Medvíďata* Lukáš Holec. Pod jeho vedením se uskutečnily pouze dva ročníky festivalu, poté zanikl nejen festival, ale celá jihočeská oblast UČPS.

2.2.2 Dramaturgie

Festivalu se účastnily pěvecké sbory z jihočeské oblasti, jednalo se o sbory všech typů – dětské, mládežnické i sbory dospělých. Sbory, které zde chtěly vystoupit, se hlásily vedení UČPS, a to následně vybralo účastníky. Tento krok byl nutný nejen z dramaturgického hlediska, ale také z hlediska kapacity. Sborů se hlásilo větší množství, než by kapacita jednoho festivalového večera dokázala pojmout (alespoň za působení Jiřího Fuchse), maximálním počtem bylo osm sborů. Pro sbory se tak stala účast na festivalu i jistou prestiží, nebylo samozřejmostí, že zde mohou vystoupit.

Na festivalu účinkovaly české sbory, členové UČPS (až na výjimky), pouze občas přijel hostující sbor – partnerský sbor nějakého z českobudějovických sborů. Partnerské sbory byly jak z jiných regionů České republiky, tak i ze zahraničí. Pro jejich vystoupení ale festival nenabízel odpovídající prostor k prezentaci, proto jejich účast zůstala ojedinelou.

Chodurův festival pěveckých sborů kladl sborům dramaturgickou podmínku, a to provedení jedné skladby či úpravy lidové písně Františka Chodury. Vzhledem

²⁵ Jiří Fuchs, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

k nevelkému rozsahu jeho tvorby a technické náročnosti autorských skladeb se po několika letech konání stala tato podmínka obtížně splnitelnou a z tohoto důvodu se vytvořila druhá „odnož“ festivalu. *Českobudějovický sborový festival* měl naprosto stejný charakter a průběh, pouze nekladl sborům žádnou dramaturgickou podmínku.

Festival po celou dobu nesl podobu jednodenní akce, resp. jednoho koncertu. Konal se pravidelně v Koncertní síni Otakara Jeremiáše. Každý sbor se představil v cca patnáctiminutovém výstupu a na závěr koncertu společně zazpívaly všechny účinkující sbory.

2.2.3 Finance a návštěvnost

„Základ tvořily příspěvky sborů sdružených v UČPS, což byla obvykle většina sborů, spíš výjimečně v Unii někdo nebyl.“²⁶ Festival také ke své činnosti potřeboval získat příspěvky z grantů od Statutárního města ČB a Jihočeského kraje. Určitou částkou do rozpočtu přispívalo také vstupné.

Festival se postupně začal těšit hojně účasti publika, vyprodaný sál se stal pravidlem, na čemž měly samozřejmě velký podíl příznivci „domácích“ českobudějovických sborů. Podle Jiřího Fuchse koncert pravidelně navštěvovali i představitelé města a kraje, na všech ročnících byl také přítomný Radko Chodura, syn Františka Chodury.

„Myslím, že jsme Chodurův festival pěveckých sborů dokázali popularizovat, stal se stabilní součástí jarního programu koncertů v Č. Budějovicích a každý mohl sledovat úroveň nejlepších sborů daného regionu [...].“²⁷

2.3 Hudební slavnosti Emy Destinnové

V období po roce 1989 nenajdeme na českobudějovické scéně festival s delší tradicí (zaměřený na umělé hudbu), než jakou měly *Hudební slavnosti Emy Destinnové*. Velké důležitosti festival dosáhl nejen počtem uskutečněných ročníků, ale i tím, jak velké

²⁶ Jiří Fuchs, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

²⁷ Jiří Fuchs, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

světové hvězdy se mu dařilo na místní scéně představovat. Zakladatelem, pozdějším ředitelem a hlavní osobností festivalu byl Antonín Kazil.²⁸

Antonín Kazil nebyl profesionálním hudebníkem, a profesně nepůsobil ani v jiné kulturní oblasti. Pracoval ve stavebním odvětví a tento obor zůstal natrvalo jeho zaměstnáním. Hudba a kultura však pro něj byla celoživotní vášní, jíž se věnoval ve svém volném čase. Od r. 1967 vedl amatérský *Komorní orchestr při Domu kultury ROH* a také předsedal Jihočeské společnosti přátel hudby, v rámci jejíž činnosti se snažil docílit stavby nové koncertní síně v Českých Budějovicích.

2.3.1 Vznik a organizace

Cílem a přáním Antonína Kazila bylo zprostředkovávat hudbu českobudějovickým občanům. První snahou bylo založení výše zmiňovaného amatérského orchestru. Samotný vznik festivalu souvisí s opravami historické budovy *Jihočeského divadla* před r. 1990. Antonín Kazil se na opravách podílel jako stavební dozor a zasloužil se o to, aby v parku před touto budovou byla umístěna busta operní pěvkyně Emy Destinové. Měl pocit, že je její osobnost neprávem opomíjena, a navíc měla s Českými Budějovicemi spojitost, jelikož zde v r. 1930 zemřela. V r. 1990 se odehrálo slavnostní odhalení busty, k připomínce 60. výročí úmrtí Emy Destinové a v souvislosti s touto událostí byl uspořádán první ročník *Hudebních slavností Emy Destinové*. První ročník pořádal Antonín Kazil spolu s Jiřím Pomejem (otcem herce Jiřího Pomeje) a v té době nebylo rozhodnuto, zda půjde pouze o jednorázovou událost, či se z ní stane pravidelná akce.

Následně se tedy Antonín Kazil rozhodl v pořádání festivalu pokračovat, Jiří Pomeje se ale dále organizace neúčastnil. Antonín Kazil se stal ředitelem festivalu a jeho hlavním organizátorem – připravoval dramaturgii festivalu, uzavíral smlouvy s interprety a sháněl finance. Od prvního ročníku byla při organizaci nápomocná Vítězslava Kazilová, pozdější manželka Antonína Kazila, která mu s pořádáním festivalu pomáhala až do posledních ročníků. S organizací pomáhala také jejich neteř Lucie Kazilová a v několika úvodních ročnících i Antonínova první žena Zdena Kazilová. S technickými záležitostmi

²⁸ Všechny informace v této podkapitole (pokud není uvedeno jinak) pochází z rozhovoru s Vítězslavou Kazilovou ze dne 12.6.2022.

pomáhali zaměstnanci stavební firmy a v průběhu festivalu byli nápomocni i studenti, nejčastěji z českobudějovických gymnázií – kontrola lístků u vstupu apod.

Antonín Kazil, spolu s dalšími členy rodiny, organizoval festival bez nároku na honorář. Součástí rozpočtu byly například služby firmy, která zpracovávala festivalové účetnictví nebo činnost agentury Opera Vladarski, která Antonínu Kazilovi pomáhala (zhruba od 5. ročníku) vyhledávat operní umělce.

Hudební slavnosti Emy Destinové se konaly každoročně na přelomu srpna a září od r. 1990 až do r. 2020, uskutečnilo se tedy celkem 31 ročníků. V konání posledního ročníku organizátorům nezabránila ani koronavirová pandemie, ale několik měsíců po skončení 31. ročníku ředitel festivalu Antonín Kazil zemřel a od té doby se činnost festivalu neobnovila.

2.3.2 Dramaturgie

Hlavní dramaturgická myšlenka festivalu měla spojitost s pěvkyní, po níž festival nesl své jméno. Na závěrečném operním galakonzertu vždy musel vystoupit alespoň jeden operní umělec, který zpíval na nějaké ze slavných scén jako Ema Destinová, např. v Metropolitní opeře (New York) nebo Covent Garden (Londýn).

Hlavní událostí festivalu byl tedy galakonzert k počtě Emy Destinové, dramaturgie ale nebyla zaměřena výhradně na operu. V rámci festivalu se konaly koncerty komorní hudby, sborové koncerty i varhanní. Vítězslava Kazilová říká: „*Antonínovou největší touhou bylo do Českých Budějovic přivést velký symfonický orchestr, který na zdejší scéně dlouho chyběl. Proto se v průběhu let kromě pěveckého galakonzertu do programu zařadil ještě symfonický koncert velkého orchestrálního tělesa.*“²⁹ Nutno podotknout, že kromě toho se ve všech ročnících objevovaly významné orchestry jako doprovodná tělesa k výstupům operních pěvců.

V rámci několika ročníků se uskutečnily koncerty se zajímavým dramaturgickým námětem. Jednalo se o cyklus několika malých koncertů, které se konaly v jednom večeru, ale na různých místech. Vítězslava Kazilová koncerty nazvala termínem „dvorečky“ - koncerty se totiž konaly v menších prostorech, často pod širým nebem, např.

²⁹ Vítězslava Kazilová, v rozhovoru ze dne 12.6.2022.

v klášterní zahradě, nebo na dvoře Komorní galerie u Schelů. V tomto formátu většinou proběhly tři koncerty za večer.

Běžné festivalové koncerty se odehrávaly v Koncertní síni Otakara Jeremiáše, v různých českobudějovických kostelích – klášterním kostele Obětování Panny Marie (nebo i v křížové chodbě Dominikánského kláštera), katedrále sv. Mikuláše, v kostele sv. Jana Nepomuckého a dalších. Běžným místem konání bylo také radniční nádvoří či radniční síň, nebo budova Jihočeského muzea. Závěrečné galakoncerty a později i velké symfonické koncerty se kvůli chybějící koncertní síni odpovídající velikosti odehrávaly ve sportovní hale (stojící vedle parku Dlouhá louka) a později v jednom z pavilonů českobudějovického výstaviště. V pozdějších ročnících se v rámci *Hudebních slavností Emy Destinnové* konaly jednotlivé koncerty i v jiných jihočeských městech, např. v Nových Hradech, Borovanech, Třeboni nebo Písku.

Díky tomuto festivalu se v Českých Budějovicích představilo mnoho významných interpretů a souborů nejen z České republiky, ale i ze zahraničí. Aby získal významné interprety již na první ročník festivalu, vydával se za nimi Antonín Kazil dokonce osobně. Jel tak například do Prahy oslovit *Symfonický orchestr hlavního města Prahy FOK*, nebo do Brna kvůli *Státní filharmonii Brno*. Z obou orchestrů se stali pravidelní účastníci festivalu. Co se týče zpěváků, Vítězslava Kazilová říká toto: „*Několikrát se nám podařilo pozvat osobnost, která sice byla již známá, ale vzápětí se proslavila ještě mnohonásobně více. Pro nás tak bylo úspěchem, že České Budějovice byly často prvním městem z České republiky, kde daný interpret vystoupil.*“³⁰ Z nejvýznamnějších pěvců můžeme jmenovat Petera Dvorského, Katiu Ricciarelli (Itálie), Evu Urbanovou, Juana Ponse (Španělsko), Sherrila Milnese (USA), Giuseppe Sabatiniho (Itálie), Josepha Calleju (Malta), Sumi Jo (Jižní Korea) a mnoho dalších.

Program festivalu se zaměřoval výhradně na hudbu klasickou, Antonín Kazil nebyl nakloněný mezizánrovému prolínání. Největší „odchylkou“ od klasického repertoáru byly koncerty s mluveným slovem. Festival se konal pravidelně na přelomu srpna a září, a to částečně také toho důvodu, že touto dobou mívají divadla volno mezi sezónami a díky tomu byla účast operních pěvců snáze dostupná.

³⁰ Vítězslava Kazilová, v rozhovoru ze dne 12.6.2022.

2.3.3 Finance

Získávání finančních zdrojů na uspořádání festivalu bylo zpočátku bezproblémové, později se stávalo čím dál tím více obtížným. Každý rok organizátoři žádali o dotace Statutární město České Budějovice, Jihočeský kraj i Ministerstvo kultury, což Vítězslava Kazilová popisuje jako únavné. Nemalé problémy působilo každoroční čekání na rozhodnutí o přidělení či nepřidělení dotací, jelikož výsledek se zveřejňoval až v jarních měsících a tou dobou však již bylo nutné mít hlavní účinkující závazně domluvené. Přesto dotace tvořily významný podíl v rozpočtu, a tak v posledních letech, když se festivalu nepodařilo získat ani menší částku od Statutárního města České Budějovice, se tato skutečnost odrazila v počtu uskutečněných koncertů.

Svou činnost udržel festival po tolik let převážně díky sponzorům. Významnými sponzory byly různé stavební firmy, i díky kontaktům Antonína Kazila (např. firma Swietelski stavební s.r.o., ČEVAK a.s. nebo ČIS s.r.o.). Jako hlavní sponzor se na několika ročních podílela také například firma ČEZ a.s. nebo TVEL corporation.

Vstupné se organizátoři snažili držet v nižších částkách (v posledních letech mezi 150 – 250 Kč,-), pouze vstup na závěrečný galakonzert se pohyboval ve výraznějších částkách (cca 800 Kč,-). Studenti a senioři mohli uplatnit slevu na vstupné, pro studenty konzervatoře nabízeli organizátoři vstup zdarma. Větší množství vstupenek se pravidelně rozdávalo mezi sponzory, konečný výdělek za lístky tedy tvořil v rozpočtu pouze minimální částku, ale přesto měl svůj význam.

2.3.4 Návštěvnost a propagace

Divácká účast byla pro organizátory poměrně nevyzpytatelnou. Někdy se očekávala bohatá účast posluchačů a představa se nenaplnila a jindy naopak. Největšímu zájmu se pravidelně těšily závěrečné galakonzerty a koncerty symfonických orchestrů. S hojnou účastí mohli organizátoři počítat zpravidla i při koncertech v kostelích. Na festival přijížděli pravidelně i posluchači z Rakouska.

Festival používal ke svojí propagaci nejvíce plakáty a brožury. K rozšíření ohlasu výrazně pomohlo, když závěrečné koncerty začala natáčet Česká televize a poté je pouštěla ve svém vysílání. Jak říká Vítězslava Kazilová: „*Před lety se koncerty vážné hudby v televizi*

*moc neobjevovaly, pro posluchače tedy bylo příjemné, když si mohli koncert poslechnout například ještě jednou ze záznamu.*³¹

2.3.5 Budoucnost festivalu

K možnému pokračování tradice *Hudebních slavností Emy Destinnové* se Vítězslava Kazilová vyjadřuje takto: „*Ačkoliv jsem po smrti manžela několikrát uvažovala o tom, že bych se pokusila v pořádání festivalu pokračovat, uvědomila jsem si, že bez něj to již nebude možné. Hudební slavnosti Emy Destinnové byly festivalem jednoho muže a jeho výraznou osobnost nedokáže nikdo nahradit.*“³²

2.4 Múzy na vodě

Múzy na vodě jsou českobudějovickým festivalem s poměrně dlouhou tradicí – první ročník proběhl v r. 2005. Nejedná se ovšem o festival zaměřený čistě na umělé hudbu, nýbrž je prezentován jako „vícežánrový“. Ale vzhledem k tomu, že pravidelnou součástí programu jsou i koncerty klasické hudby, své místo mezi festivaly umělé hudby jistě má. Festival *Múzy na vodě* přinesl neobvyklý, možná můžeme říci i jedinečný prvek, když umístil pódium s hudebníky přímo na hladinu řeky, resp. na ponton plovoucí ve vodě.³³

2.4.1 Vznik a organizace

S myšlenkou na uspořádání festivalu přišli pánové Jaromír Schel, v té době působící na pozici ředitele domu kultury Metropol, a tehdejší ředitel *Jihočeského divadla* Jiří Šesták. Základem jejich nápadu bylo využít místo v srdci Českých Budějovic, a to bod soutoku dvou řek – Vltavy a Malše. Měli za to, že místo má svého genia loci, díky kterému by ve spojení s vhodně sestaveným programem mohla vzniknout neobyčejná kulturní událost.

Podnět přijal Odbor kultury a cestovního ruchu magistrátu města České Budějovice, který dal festivalu konkrétní podobu a vzal si na starost i jeho organizaci. Pořadatelem festivalu je tak od počátku Statutární město České Budějovice, samotnou přípravu zajišťuje výše zmíněný odbor kultury a cestovního ruchu.

³¹ Vítězslava Kazilová, v rozhovoru ze dne 12.6.2022.

³² tamtéž

³³ Všechny informace v této podkapitole (pokud není uvedeno jinak) pocházejí z rozhovoru s Ivou Sedlákovou ze dne 6.6.2022.

Dramaturgii festivalu se zabývá vedoucí odboru kultury Iva Sedláková, další stránky organizace řeší zaměstnanci odboru na odpovídajících pozicích.³⁴ Na přípravě se intenzivnějším způsobem podílí čtyři lidé, v průběhu festivalu jsou některé služby (př. technického rázu) zajišťovány externě. Při jednotlivých koncertech jsou přítomni vždy dva zaměstnanci odboru kultury a s nimi další potřební pracovníci – vzhledem k místu konání musí být zajištěna např. i vodní záchranná služba atd.

Jak již bylo uvedeno výše, pódium s hudebníky je umístěno přímo na vodě. Konkrétně na slepém rameni řeky Malše, těsně za jejím soutokem s Vltavou a v úrovni Biskupské zahrady (která slouží jako zázemí pro účinkující). Divákům organizátoři zajišťují pouze menší množství míst k sezení, především pro komfort starších posluchačů. Do prostředí Sokolského ostrova, který je hlavním místem pro sledování koncertů, organizátoři jiným způsobem nezasahují, aby nebyla porušena atmosféra místa. Jelikož diváci sledují koncerty běžně pod širým nebem, pro případ velmi nepříznivého počasí je k dispozici kulturní dům Slavie.

Festival se koná pravidelně každý rok již od r. 2005, v letošním roce se tedy uskuteční 18. ročník. Tradice festivalu nebyla narušena ani pandemií koronaviru. Letním měsícům se pandemická opatření téměř vyhýbala, a tak byl pouze jeden ročník (v r. 2020) přesunut z obvyklého červencového termínu na měsíc srpen. Jinak všechny ročníky festivalu mohly proběhnout bez jakékoli změny.

2.4.2 Dramaturgie

Dramaturgie festivalu se řídí dvěma základními myšlenkami. Tou první je snaha přiblížit různé žánry lidem, kteří se k jejich poslechu běžně nedostanou. To se týká především žánru klasické hudby. Pomocí koncertů klasické hudby se organizátoři festivalu snaží získat nové posluchače tohoto žánru a v ideálním případě je přivést k návštěvě např. *Jihočeského divadla* či jiných kulturních institucí ve městě. Druhou dramaturgickou zásadou festivalu je vybírat takové žánry a interprety, jejichž hudba bude souznít s klidnou atmosférou místa. V souvislosti s touto myšlenkou občas dochází i ke korekci repertoáru konkrétního interpreta (ze strany dramaturgyně Ivy Sedlákové). „*Když víme,*

³⁴ Jelikož se během let konání festivalu jednotliví zaměstnanci obměňovali, nebudu zde vypisovat jejich jména.

že účinkující má v repertoáru i kusy, které by se dle našeho názoru k atmosféře nehodily, domluvíme se s ním, aby zazněly jen ty skladby, které jsou v souladu s myšlenkou festivalu.“³⁵ Dramaturgické plánování festivalu probíhá v kooperaci s kulturním domem Metropol, který je druhým významným pořadatelem kulturních akcí v Českých Budějovicích. Organizátoři tak zabraňují vzájemné shodě pozvaných interpretů v určitém období.

Co se týče žánrového složení, v prvních ročnících v programu převažovala klasická hudba spolu s jazzem, případně swingem. Tento formát trval zhruba do pátého ročníku a v daných letech převažovali účinkující z Českých Budějovic a okolí. Pravidelně se představovaly různé soubory *Jihočeského divadla* (orchestr, operní soubor i balet) či *Jihočeská filharmonie*. Později se na pódiu začalo střídat více žánrů a v současné době festival v rámci jednoho ročníku nabízí zhruba jeden až dva koncerty klasické hudby, které doplňují koncerty jazzové či jiné s nádechem folku, popu nebo latinskoamerické hudby. Zároveň se rozšiřovala i nabídka interpretů. Nyní se objevují soubory či sólisté nejen z Jižních Čech, ale z celé České republiky, a dokonce i ze zahraničí.

Z hlediska organizátorů jsou nejvýznamnějšími událostmi baletní a operní vystoupení, která se však nepodaří zorganizovat každý rok. Z uskutečněných akcí můžeme jmenovat koncert Evy Urbanové s *Moravským klavírním triem*, Andrey Kalivodové s doprovodem *Jihočeské komorní filharmonie* či vystoupení *Pražského komorního baletu* či opakovanou účast baletu *Jihočeského divadla*.

Festival *Múzy na vodě* probíhá pravidelně ve dnech 1. – 6. července. Pořadatelé termín vnímají jako začátek letní sezóny, zároveň je vhodný i z organizačních důvodů, jelikož v tomto termínu je ještě celý tým k dispozici (později v letních měsících by způsobovaly problémy dovolené zaměstnanců).

2.4.3 Finance

Jelikož je pořadatelem Statutární město České Budějovice, jeho finance pokrývají většinu nákladů. Na prvních ročnících se z hlediska rozpočtu podíleli i sponzoři, nyní má festival partnery spíše v oblasti médií jako například Český rozhlas České Budějovice. Jelikož

³⁵ Iva Sedláková, v rozhovoru ze dne 6.6.2022.

akci pořádá město pro své občany, vstupné je na všechny koncerty zdarma, aby byly dostupné pro každého.

2.4.4 Návštěvnost a divácké ohlasy

Festival necílí na konkrétní skupinu posluchačů, naopak se snaží oslovit co nejširší skupinu lidí. Hojně koncerty navštěvují senioři, podle slov Ivy Sedlákové tvoří 40% posluchačů. Událost je pro ně dostupná díky volnému vstupnému i díky místu – jelikož se festival koná venku, je přístup defacto bezbariérový. Chodí ale i rodiny s dětmi a přijíždějí i turisté. Posluchače láká festival pomocí plakátů, několika billboardů v okolí města nebo pomocí newsletterů na hotelích, akce už je ale poměrně známá a například i někteří turisté přijíždějí opakovaně. Návštěvnost jednotlivých koncertů většinou plní představy organizátorů.

2.4.5 Vize do budoucna

Cílem organizátorů do budoucích let je především udržet festival ve stejném duchu jako nyní, tedy ve spojení s přírodou. I dále se pořadatelé budou snažit o co nejpřirozenější propojení daného prostoru s vhodnou hudbou, a především chtějí posluchačům i nadále nabízet možnost užít si kulturní zážitek na místě s neobyčejnou atmosférou.

2.5 Na dvanácti strunách

Na dvanácti strunách je název kytarového festivalu, který pravidelně v měsíci červnu obohacuje kulturní život Českých Budějovic. Koná se od roku 2007 a řadí se tak mezi nejvýznamnější festivaly artificiální hudby v tomto městě. Festival vznikl pod záštitou kytarového dua Steffal + Kümmel, tvořeného dvěma českobudějovickými rodáky, kytaristy a pedagogy Pavlem Steffalem a Emanuelem Kümmelem. Původní myšlenka na založení festivalu ale patří pouze samotnému Pavlu Steffalovi.³⁶

Pavel Steffal vystudoval hru na kytaru na konzervatoři v Plzni. Během studií spolu s MUDr. Petrem Bauerem založili kytarové duo, později se jeho spoluhráčem stal Petr Fiala. Působil ve funkci ředitele, dále zástupce ředitele ZUŠ Piaristické náměstí, v současné době je zde pedagogem a pedagogicky působí i na Konzervatoři České

³⁶ Všechny informace v této podkapitole (pokud není uvedeno jinak) pocházejí z rozhovoru s Pavlem Steffalem ze dne 3.6.2022.

Budějovice. Ve spolupráci s různými kytaristy vydal několik CD se skladbami pro kytarové duo.

Emanuel Kümmel se začal učit hře na kytaru na Základní umělecké škole Piaristické náměstí přímo pod vedením Pavla Steffala a v jeho kytarové třídě pokračoval i ve studiích na Konzervatoři České Budějovice a svá studia zakončil na HAMU. V těchto letech také začal působit v kytarovém duu s Petrem Fialou a z jejich spolupráce vzniklo několik nahrávek. V současné době vyučuje kytaru na Konzervatoři České Budějovice a ZUŠ Piaristické náměstí, kde momentálně zastává i funkci ředitele školy.

Od roku 2000 vystupují společně v kytarovém duu pod názvem Steffal + Kümmel. Repertoár souboru obsahuje skladby a úpravy skladeb z dob renesance až po současná díla. Společně nahráli a vydali tři CD.³⁷

2.5.1 Vznik

Nápad uspořádat významnější hudební událost přišel k Pavlu Steffalovi skrze prostory Dominikánského kláštera,³⁸ přesněji z jedné jeho části – křížové chodby, pozdějšího místa konání festivalových koncertů. Historie festivalu proto sahá až do r. 1990, kdy Pavel Steffal nastoupil na pozici pedagoga a zástupce ředitele ZUŠ Piaristické náměstí. Jelikož škola pro své působení využívala (a dodnes využívá) část budovy Dominikánského kláštera, právě zde přichází moment, ve kterém iniciátor festivalu přichází do prostorů křížové chodby. Je místem okouzlen a sám jeho atmosféru v moment vzniku nápadu popisuje slovy „...*prostor lákal k činnosti sám o sobě, jako by se z něj ozývalo „nenechte mě tu bez využití“*“³⁹.

Uplynulo však ještě sedmnáct let, než se uskutečnil první ročník festivalu. Důvodem byl neutěšený až dezolátní stav, ve kterém se na počátku 90. let převážná většina objektu nacházela. Určitou část kláštera sice od r. 1961 souvisle využívala hudební škola, další

³⁷Guitar Duo | O nás. *Guitar Duo* [online]. ©2010 www.guitar duo.cz [cit. 03.06.2022]. Dostupné z: <http://www.guitar duo.cz/cz/o-nas>. Rozhovor s Pavlem Steffalem, ze dne 3.6.2022.

³⁸ Dominikánský klášter, jehož součástí je chrám Obětování Panny Marie, patří k nejstarším a nejcennějším památkám Českých Budějovic. Budovy konventu se začaly stavět současně se založením města (r. 1265), celá stavba byla dokončena ke konci 14.st. Uvnitř konventu se nachází rajska zahrada, kterou ze všech 4 stran obklopuje křížová chodba, na kterou navazují další prostory. - Dominikánský konvent. *ENCYKLOPEDIIE ČESKÝCH BUDĚJOVIC* [online]. © 1998 [cit. 03.06.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/dominikansky-konvent>.

³⁹ Pavel Steffal, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

prostory ale sloužily pro různé účely, až nakonec zůstaly nevyužity a pouze chátraly. Na přelomu 80. a 90. let se objekt vrátil do vlastnictví církve, která škole pronajala převážnou část objektu, který se zároveň postupně začal opravovat.⁴⁰ Naplnění myšlenky o uspořádání festivalu se začalo přibližovat spolu se zahájením renovace křížových chodeb v r. 2004. I přesto, že všechny práce byly dokončeny až v r. 2010, první ročník festivalu se odehrál v jedné z opravených částí chodeb již v roce 2007.⁴¹

Od té doby se uskutečnilo 11. ročníků. V letech 2019 a 2020 nemohl festival proběhnout z důvodu rozsáhlých rekonstrukcí v areálu kláštera. Do jedenáctého ročníku v roce 2021 zasáhla epidemie koronaviru, organizátoři se však po předchozí nucené pauze nechtěli vzdát, a tak s ohledem na protiepidemická opatření uspořádali festival v pozměněné formě.⁴² Dvanáctý ročník festivalu se uskuteční opět v jeho tradiční podobě v červnu 2022.

2.5.2 Organizace

Organizace se rozhodl ujmout Pavel Steffal sám, pouze s několika dalšími přáteli, aniž by s pořádáním podobné akce měli jakoukoli zkušenost. Pavel Steffal se jako autor myšlenky stal ředitelem festivalu a také jeho dramaturgem. Jeho práce spočívá ve vyhledávání vhodných souborů a interpretů, komunikace s nimi a plánování celého hudebního obsahu akce. Jako aktivní hráč měl v této oblasti velkou výhodu, jelikož s mnoha interprety se znal osobně, nebo ho naopak oni znali z jeho působení v kytarovém duu. Jaroslava Steffalová, žena Pavla Steffala, od prvního ročníku zajišťuje vše potřebné z ekonomického hlediska, kupříkladu uzavírání smluv s interprety apod. Její funkce vznikla velmi přirozeným způsobem, jelikož profesně působí na pozici účetní, dokonce též na ZUŠ Piaristické náměstí.

V prvních ročnících festivalu se mezi organizátory zařadil Josef Korda, tehdejší student Arts managementu na JAMU v Brně. Měl zájem podílet se na pořádání podobných událostí a zde pomohl s různými činnostmi vztahujícími se k organizaci a celkové

⁴⁰ Dominikánský konvent. *ENCYKLOPEDIE ČESKÝCH BUDĚJOVIC* [online]. © 1998 [cit. 03.06.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/dominikansky-konvent.Historie.ÚVOD|zuspiaristicke.cz> [online]. © 2022 [cit. 03.06.2022]. Dostupné z: <https://www.zuspiaristicke.cz/historie>.

⁴¹ Dominikánský konvent. *ENCYKLOPEDIE ČESKÝCH BUDĚJOVIC* [online]. © 1998 [cit. 03.06.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/dominikansky-konvent>.

⁴² O podobě jedenáctého ročníku najdete více informací v podkapitole Dramaturgie.

produkcí. Významně se uplatnil při komunikaci se zahraničními interprety. Od počátku je členkou týmu i Sylvie Žatecká Vojíková. Její práce, co se týče festivalu, se odehrává zejména ve sféře propagace a médií. Tvoří tiskové zprávy, komunikuje s médii, moderuje jednotlivé koncerty atd. Téměř na posledním místě, ale nikoli v poslední řadě je potřeba uvést jméno Emanuela Kummela. Druhý člen pořádajícího kytarového dua má na podobě festivalu také významný podíl, stojí spolu s Pavlem Steffalem na pozici hlavních organizátorů.

Při doposud posledním uskutečněném (jedenáctém) ročníku se po bok ostatních organizátorů postavila Štěpánka Kotrbová, bývalá žákyně ZUŠ Piaristické náměstí v oboru hry na kytaru (ze třídy Pavla Steffala), absolventka žurnalistiky a v současné době studentka Arts Managementu na Masarykově univerzitě v Brně.⁴³ Pavel Steffal svou žačku k organizaci přizval i proto, aby od něj postupně převzala organizační povinnosti a v budoucnu mohla s dalšími pořadateli festival rozvíjet dál. *"Je mi ctí, že si mne Pavel Steffal vybral jako spolupracovníci a pokračovatelku myšlenek festivalu, který vymyslel a vyplal. V ZUŠ Piaristické náměstí jsem vyrůstala, je to moje srdeční záležitost a kouzelné místo nejen díky gotickým klenbám, ale hlavně díky lidem."*⁴⁴

Přípravu festivalu tedy zajišťuje tým čtyř až pěti lidí, přímo v termínu akce se k nim přidává ještě několik přátel a známých. Pro všechny zde zmíněné se jedná o činnost, kterou vykonávají ve volném čase, mimo své hlavní zaměstnání a také bez nároku na honorář. Pavel Steffal se k tématu vyjadřuje následovně: *„Na odměny pro organizátory vyčleněné prostředky nemáme, případné honoráře přijdou na řadu až jako poslední, z toho „co zbyde“. Tam se snažím najít symbolickou částku alespoň pro Sylvii Vojíkovou Žateckou a Jaroslavu Steffalovou.“*

Na přípravě jednoho ročníku festivalu se průběžně pracuje po celý rok. Hned po skončení aktuálního ročníku následuje přemýšlení nad možnými interprety pro další sezónu, v předem určených termínech je potřeba žádat o dotace atd. S předstihem je také potřeba myslet na propagaci – v případě festivalu *Na dvanácti strunách* se jedná především o sociální sítě, webové stránky a plakáty.

⁴³ O festivalu: *nadvanactistrunach. nadvanactistrunach* [online]. Dostupné z: <https://www.nadvanactistrunach.cz/o-nas/>.

⁴⁴ tamtéž

2.5.3 Dramaturgie

Nad otázkou, jakou oblast hudby zvolit jako náplň festivalu, nemusel Pavel Steffal dlouho přemýšlet. Celoživotní součástí jeho uměleckého působení jsou komorní kytarová uskupení, konkrétně útvar kytarového dua a jak sám říká: „*Tato disciplína mě zaujala kdysi dávno a snažím se jí věnovat dodnes.*“⁴⁵ Dramaturgické zaměření festivalu tedy bylo jasné – hlavní slovo dostala kytarová dua, další prostor je věnován jiným typům komorní kytarové hudby a program se doplnil i o kytarové koncerty sólové. Jaroslavě Steffalové se podařilo vymyslet pro festival přiléhavý název *Na dvanácti strunách*. Číslovka obsažená v názvu vyjadřuje přesný počet strun na nástrojích dvou kytaristů a díky tomu se tak i v samotném názvu odráží hlavní dramaturgická myšlenka festivalu.

Nejčastějšími účinkujícími jsou umělci z České republiky a Slovenska, několik ročníků obohatili i hudebníci z jiných zemí, například Itálie či Rakouska. Mezi interprety se objevují známá jména tuzemské kytarové scény, jakož i hráči, kteří stojí teprve na počátku své kariéry. „*Záměrně do programu zařazujeme i mladé kytaristy, chceme jim nabídnout příležitost koncertovat a tím jim možná i pomoci s rozvinutím jejich hudební dráhy.*“⁴⁶

Příležitost zahrát si před větším publikem poskytuje festival *Na dvanácti strunách* také úplným kytarovým začátečníkům a debutantům. Na den Světového svátku hudby (21. 6.) se pravidelně v rámci festivalu koná koncert, na kterém se představují mladé talenty převážně z okruhu žáků ZUŠ Piaristické náměstí a studentů Konzervatoře České Budějovice. Vystupují se sólovým repertoárem nebo v duu, možnost účasti měly v rámci některých ročníků i kytarové orchestry ze základních uměleckých škol. Na koncerty v tento den je tradičně vstup zcela zdarma.

Co se týče žánrů, základem festivalu je klasická, tedy umělecká hudba, ale organizátoři občas do programu zařadí i umělce, jejichž tvorba hranice vážné hudby přesahuje. Z významných interpretů a uskupení, jejichž účasti si váží i sám ředitel festivalu Pavel Steffal, můžeme uvést například přední české kytaristy Lubomíra Brabce, Štěpána Raka, Petra Saidla a Pavla Steidla. Tito kytaristé se v Českých Budějovicích představili dokonce

⁴⁵ Pavel Steffal, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

⁴⁶ Pavel Steffal, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

opakovaně. Dále se na českobudějovické scéně představili Ital Aliosha de Santis, *Pražské kytarové kvarteto*, italské *SoloDuo* a rakouské uskupení *Guitar4mation*.

Festival se od prvních ročníků koná v měsíci červnu, aby v prostorách křížové chodby byla příjemná teplota pro posluchače i interprety. První tři ročníky probíhaly v rozmezí dvou až tří týdnů, od čtvrtého ročníku se festival rozložil do celého měsíce a ustálil se na frekvenci jednoho koncertu za týden, doplněných o koncert v den Světového svátku hudby, což znamená čtyři až pět koncertů v rámci jednoho ročníku.

Výjimkou ze zaběhnuté formy festivalu se kvůli pandemii koronaviru stal jedenáctý ročník. Protože organizátoři nechtěli ročník vynechat, rozhodli se festival vměstnat do jednoho nabitého večera. Uspořádali galakonzert, který trval pět hodin a představili se na něm čtyři komorní uskupení a dva sóloví interpreti. Jelikož kapacita míst byla regulována protiepidemickými opatřeními, koncert byl i živě přenášen. Členka týmu organizátorů Štěpánka Kotrbová k jedenáctému festivalovému ročníku řekla toto: *"Letošní ročník je stejně jako další kulturní akce limitován protiepidemickými nařízeními. Proto jsme zvolili formu pětihodinového kytarového maratonu, který bude živě přenášen regionální televizí a na kanálech YouTube. A též, že ho věnujeme jako poděkování krizovému štábu Jihočeského kraje a všem zdravotníkům a dalším profesím v první linii"*.⁴⁷

2.5.4 Finance

Festivalu *Na dvanácti strunách* přispívá hlavní částkou Statutární město České Budějovice, další dotace poskytuje i Jihočeský kraj. Finanční prostředky získané z grantů by však celkový rozpočet festivalu pokrýt nedokázaly. Velký podíl v rozpočtu tvoří příspěvky od sponzorů. Podle slov Pavla Steffala je většina sponzorů „věrná“ a podporuje akci pravidelně od prvních ročníků. Jedním z hlavních sponzorů je Biskupství Českobudějovické, které vlastní areál Piaristického kláštera a pořadatelům poskytuje prostory křížových chodeb ke konání festivalu zdarma. Dalšími pravidelnými sponzory akce jsou firmy Elli spol. s.r.o., Sanatorium ART, Auto Balkar s.r.o., Kámen a písek, spol. s.r.o., Petr Jirotko – MUSIC PRODUCT, s.r.o., též MUDr. Petr Bauer – bývalý spoluhráč Pavla Steffala a další.

⁴⁷ 11. ročník a účinkující: *nadvanactistrunach*. *nadvanactistrunach* [online]. Dostupné z: <https://www.nadvanactistrunach.cz/11/>.

V konečném rozpočtu hraje svou roli i částka z prodeje lístků, přestože se organizátoři festivalu se snaží vstupné udržet na nízké, spíše symbolické částce, aby byly koncerty přístupné co nejširšímu okruhu lidí. Nyní se vstupné pohybuje kolem částky 150,-Kč, studenti, důchodci a další skupiny mohou uplatnit slevu.

2.5.5 Návštěvnost a divácké ohlasy

Základní myšlenkou Pavla Steffala bylo vytvořit příležitost k návštěvě kvalitního koncertu studentům konzervatoře, žákům základních uměleckých škol i učitelům, pohybujícím se v Českých Budějovicích a okolí. Protože si uvědomoval, jak je nejen po finanční stránce náročné dostat se na koncert těch nejlepších českých a případně zahraničních kytarových hráčů, usiloval o to, aby se mu je podařilo přivést blíže a udělat tak návštěvu podobných koncertů o mnoho dostupnější. I přestože (společně s dalšími organizátory) dokázal tuto poměrně ambiciózní myšlenku zrealizovat, ohlasy a následná účast výše zmíněných skupin neodpovídá míře, v jaké si jejich zájem představoval.

Své posluchače si ale festival najít dokázal, o čemž svědčí stále přibývajících ročníky. „*Když dorazí noví posluchači, jsou ohromeni prostorem a atmosférou a přicházejí znovu, na další koncerty a ročníky.*“⁴⁸ K tématu divácké účasti Pavel Steffal dodává: „*Na koncertech největších hvězd kytarového oboru se místa zpravidla zcela naplní, na méně známé interprety přichází zhruba kolem padesáti až sedmdesáti lidí, což je stále poměrně hezká účast.*“⁴⁹

2.5.6 Vize do budoucna

Hlavním cílem stávajícího ředitele festivalu Pavla Steffala je, aby se i nadále dařilo festival *Na dvanácti strunách* realizovat a aby se mu ho v následujících letech povedlo předat do rukou budoucí hlavní organizátorky Štěpánky Kotrbové.

Pro blížící se třináctý ročník festivalu Pavel Steffal již naplánoval menší dramaturgickou odbočku. Program tentokrát výrazněji vykročí mimo vody klasické hudby a posluchači se budou moci seznámit s folkovými písněmi Karla Plíhala, nebo kytarovými jazzovými melodiemi v podání Rudyho Linky.

⁴⁸ Pavel Steffal, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

⁴⁹ tamtéž

V budoucích letech by organizátoři, podle vzoru třetího ročníku,⁵⁰ festival rádi rozšířili za hranice Českých Budějovic. V rámci programu by se uskutečnilo několik koncertů v dalších jihočeských městech, například v Písku, Jindřichově Hradci nebo Českém Krumlově.

2.6 Ostinato

Festival *Ostinato* přinesl do Českých Budějovic hudbu neobvyklých žánrů, do té doby v tomto regionu spíše nevídanou. Popud ke vzniku festivalu vyšel od Jaroslava Bašty, tehdejšího studenta filozofické fakulty JČU (obor Teorie umění a estetika), kterému na zdejší scéně chyběla prezentace progresivnějších typů soudobé hudby. Na podzim r. 2008 se uskutečnil první ročník festivalu *Ostinato*. Název *Ostinato* dodnes zaštiťuje konání různých koncertů se stejným dramaturgickým konceptem, ale již se nejedná o akci festivalového typu.⁵¹ Nutno podotknout, že z hlediska výše uvedené definice artificiální hudby, se dramaturgie této akce pohybuje spíše na hranici mezi hudbou artificiální a nonartificiální.

2.6.1 Vznik a organizace

Jelikož Jaroslav Bašta měl zkušenosti s pořádáním různých kulturních akcí a k tomu studoval související obor, věděl, že má „*určité schopnosti, znalosti a hlavně touhu v místním prostředí nabídnout hudební dramaturgii, pro kterou bylo do té doby nutné vycestovat za hranice regionu potažmo republiky.*“ Se svým plánem oslovil kulturní organizaci Bazilika o.p.s., jež provozovala kulturní klub c.k. Solnice a ze společné spolupráce vznikl festival *Ostinato*.

S tímto organizačním zázemím festival fungoval pouze tři ročníky. V roce 2010 kulturní společnost Bazilika svou činnost ukončila a v pořádání festivalu tak pokračoval Jaroslav Bašta sám. Do té doby se na organizaci podíleli dva až čtyři lidé. S touto změnou přišla také změna konceptu festivalu. V letech 2008 až 2010 se konal v klasickém festivalovém formátu. „*Jednalo se o tři až pětidenní akci s koncentrovaným programem, každý den*

⁵⁰ V rámci třetího ročníku proběhly (kromě tradičního programu v Českých Budějovicích) dva koncerty v Třebíči. – Programová brožura 3.ročníku. Dostupné z: <http://www.guitar duo.cz/cz/na-dvanacti-strunach.html>.

⁵¹ Všechny informace v této podkapitole (pokud není uvedeno jinak) pocházejí z emailové korespondence s Jaroslavem Baštou, uskutečněné během června až července 2022.

*zahrnoval čtyři až pět hudebních akcí.*⁵² Od r. 2011 začal Jaroslav Bašta událost pořádat a prezentovat jako „průběžný festival“ – tedy jako událost, která probíhá „*po celý rok s různou kvantitou a intenzitou nabízeného programu.*“ Od té doby udržel Jaroslav Bašta (přibližně) tento formát až do dnešních let, postupně ale úplně upustil od přívzviska festival. Název *Ostinato* je dnes spíše značkou, pod kterou uvádí tentýž specifický program.

*„Na průběžný festival jsem přisedlal především z důvodu, že mi vadilo, že je program v klasickém formátu příliš zhuštěný. Chtě nechtě tak podléhá určitému typu konzumu a také v této frekvenci koncertů nelze náročnější věci úplně pojmout. Pro větší koncentraci diváka na jednotlivou událost/koncert (obsahující často náročný program) se mi nabízelo řešení uvádět program průběžně, v menších dávkách, exklusivně a intimně.“*⁵³

Od r. 2011 zařizuje vše potřebné (od dramaturgie, komunikaci s umělci až po technické zázemí a výběr vstupného) sám. Pouze ojedinele má pomoc jednoho či dvou lidí. Práce na organizaci festivalu byla (a stále je) neplacenou činností.

2.6.2 Dramaturgie

Ostinato se zaměřuje na současnou hudbu a současné umění v nejširším slova smyslu. „*Dramaturgie zahrnuje zájem o současnou vážnou hudbu komponovanou – akustickou i elektronickou, současnou volnou improvizaci a všechny podoby experimentální a objevitelské hudby, nebo tzv. nové hudby, experimentální a progresivní jazz, noise, akusmatickou hudbu, či musique concrète, různé podoby radikálních zvukových přístupů, nebo tzv. sound artu, široká škála alternativních a progresivních podob současného rocku, folku, popu nebo metalu a všech nadžánrových fúzí těchto forem.*“⁵⁴

Z větší části (cca 70%) se v rámci akce prezentují zahraniční umělci, podle Jaroslava Bašty ale za touto skutečností není záměr prezentovat hlavně zahraniční interprety. Poměr českých a zahraničních hudebníků vychází z proporcí jednotlivých žánrů, které chce Jaroslav Bašta zařadit do programu. Vybrat několik nejvýznamnějších umělců, kteří se v rámci *Ostinata* představili je pro něj obtížné, jelikož těch, kterých si cení, je velké

⁵² Jaroslav Bašta, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

⁵³ Jaroslav Bašta, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

⁵⁴ Jaroslav Bašta, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

množství. Pro představu můžeme uvést alespoň jména Phill Minton (Velká Británie), Ken Vandermark, Carla Bozulich (oba USA), Seijiro Muryama (Japonsko), Alva Noto (Německo). Za české umělce to jsou Michal Rataj, Peter Graham /Jaroslav Šťastný nebo Orchester Berg.

V prvních třech letech se festival odehrál v prostorách Baziliky a kulturního klubu Solnice. V dalších letech (až dodnes) začal Jaroslav Bašta vyhledávat nejrůznější prostory v Českých Budějovicích přímo pro konání určitého koncertu a jak sám říká, využil ve zdejších městě již většinu míst. Pro příklad můžeme uvést Galerii současného umění, Kino Kotva, Klub Velbloud, Galerii a kavárnu Měsíc ve dne, taneční prostor Kredance, Jihočeské divadlo – prostor Na Půdě, prostory Českého rozhlasu, atd.

2.6.3 Finance a návštěvnost

Tyto dvě oblasti – získávání financí a divácké přízně – považuje Jaroslav Bašta za nejobtížnější z celého pořádání akce. V letech 2008 až 2010 se díky spolupráci s Bazilikou podařilo festival financovat z grantů a vstupného. Pro rok 2011 získal Jaroslav Bašta grant z Ministerstva kultury, který mu spolu se vstupným stačil na uspořádání celého projektu. Od tohoto roku je hlavním zdrojem vstupné, objevují se příležitostné spolupráce s jinými organizacemi a projekty a často přispívá z vlastních zdrojů i Jaroslav Bašta. Divák festivalu *Ostinato* je podle Jaroslava Bašty člověk, který „se aktivně zajímá o současné umění a všechny jeho progresivní, alternativní či avantgardní podoby.“⁵⁵ V prvních letech festivalu převažovala skupina diváků ve věku 20 až 30 let, později se hlavní částí publika stal okruh lidí mezi 30ti až 50ti lety. Jednotlivé koncerty navštíví v průměru 10 až 60 lidí, během patnáctileté existence se objevily cca tři výjimečné události, na které dorazilo 100 až 200 lidí.

2.7 Musica ad confluentem

Musica ad confluentem neboli Hudba na soutoku je festival staré hudby, který se koná v Českých Budějovicích od roku 2018. Za pořádáním festivalu stojí rodina Podroužkových, která se o starou hudbu zajímá napříč generacemi. Všichni členové

⁵⁵ Jaroslav Bašta, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

rodiny se aktivně věnují jejímu provozování, někteří ve svém volném čase a jiní jako profesionální hudebníci.⁵⁶

Oba hlavní iniciátoři festivalu Vít Podroužek a jeho manželka Petra vyrůstali v hudebním prostředí a další hudební poznatky získali na základních uměleckých školách. Hudba pro ně zůstala koníčkem, Vít působí jako učitel informatiky na střední škole, manželka Petra je vedoucí hudebního oddělení Jihočeské vědecké knihovny. Později začali vést k hudbě i své tři syny Vojtěcha, Jana a Daniela, kteří se postupně všichni rozhodli vydat na dráhu profesionálních hudebníků. Nejstarší Vojtěch působí jako hobojista v několika profesionálních uskupeních, z nichž několik je zaměřených na starou hudbu. Jan vystudoval hru na kytaru a nyní u něj převažuje pedagogická činnost – je učitelem na několika základních uměleckých školách. Nejmladší Daniel aktuálně studuje hru na housle v oboru Historická interpretace na JAMU v Brně.

2.7.1 Vznik

V době, kdy vznikl festival *Musica ad confluentem*, se celá rodina Podroužkových již poměrně dlouho pohybovala v hudebních kruzích spjatých se starou hudbou. A to především v rámci působení souboru *Cantus firmus*. Ten založili v roce 1994 manželé Podroužkovi spolu s dalšími dvěma zakládajícími členy Petrou a Martinem Kaňkovými a repertoár zaměřili zejména na hudbu z období renesance a raného baroka. V souvislosti s narozením dětí se činnost souboru pozastavila, v pozměněné sestavě v roce 2001 byla obnovena a posléze se do ní zapojili i všichni tři synové manželů Podroužkových.

Se souborem koncertovali v rámci různých akcí a při účinkování na festivalu *Renesance Opočno* v roce 2017 rodinu napadlo uspořádat vlastní festival staré hudby. „Řekli jsme si, když se může konat festival zaměřený na starou hudbu v Opočně, proč bychom ho nemohli uspořádat v Českých Budějovicích. Zároveň jsme cítili, že podobná akce v jižních Čechách chybí – ačkoliv zde samozřejmě probíhají koncerty a události zaměřené na klasickou hudbu, stará hudba tu neměla velké zastoupení.“⁵⁷

⁵⁶ Všechny informace v této podkapitole (pokud není uvedeno jinak) pochází z rozhovoru s Vítem Podroužkem ze dne 3.6.2022.

⁵⁷ Vít Podroužek, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

A tak se na jaře v roce 2018 uskutečnila první část úvodního ročníku mezinárodního festivalu staré hudby *Musica ad confluentem* (Hudba na soutoku). Soutokem je zde míněno jak splynutí řek Vltavy a Malše, tak i symbolický časový soutok několika století, jejichž hudbu si mohou diváci poslechnout na jednotlivých koncertech.⁵⁸

2.7.2 Organizace

Aby mohly v Českých Budějovicích probíhat festivalové koncerty staré hudby, bylo potřeba zhostit se organizačních úkolů. Aniž by měli v tomto oboru mnoho zkušeností, začali akci pořádat sami Vít a Petra Podroužkovi, spolu se syny Janem, Danielem a Vojtěchem a připojila se také Janova manželka Lucie.

Vše kolem pořádání festivalu, přes dramaturgii, získávání financí atd. zajišťuje (v počtu pěti až šesti lidí) rodina Podroužkových společně – nikdo zde nemá striktně udělenou funkci pouze pro jednu oblast. Sami také zajišťují vše potřebné v průběhu festivalu, tedy i technické zázemí kolem jednotlivých koncertů. S tímto úkolem zpravidla kvůli svému pracovnímu vytížení nemůže pomoci syn Vojtěch. Nicméně právě díky svému profesionálnímu působení a četným kontaktům mezi hudebníky je při organizaci nepostradatelný v oblasti komunikace s českými i zahraničními soubory. Jedinou činností, kterou se po prvních ročnících Podroužkovi rozhodli předat do rukou profesionála, je fotografická dokumentace festivalu.

Náklady festivalu nedokáží obsáhnout i honoráře organizátorů. Vzhledem k tomu, že manželé Podroužkovi celé své působení v hudebních kruzích provozují vedle jiného zaměstnání, ani pořádání festivalu pro ně nemělo být ničím jiným než koníčkem. Rodina festival pořádá ze zájmu o starou hudbu a je to pro ni radostí, o čemž svědčí i následující slova: „*Při pořádání festivalu jsme se zatím nesetkali s odmítavým či nepříjemným chováním kohokoli, interpreti z oboru staré hudby se chovají velmi vstřícně a celá organizace tak probíhá v příjemném rodinném duchu.*“⁵⁹

S festivalem rodina žije víceméně celý rok. Ihned po skončení jednoho ročníku se musí opět začít žádat o peníze, oslovovat soubory atd., ale práce není nepřetržitá.

⁵⁸ *Festival staré hudby* [online]. © 2018 [cit. 05.06.2022]. Dostupné z: <https://www.hudbanasoutoku.cz/o-festivalu/>.

⁵⁹ Vít Podroužek, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

Před prvním ročníkem bylo potřeba najít prostory, ve kterých se koncerty budou moci odehrávat. Prostory, které budou festivalu vyhovovat jak z hlediska rozpočtu, tak z hlediska podmínek vhodných k provádění staré hudby. Jako nejvhodnější se vybraly různé českobudějovické kostely a památkové objekty. Jelikož Podroužkovi se souborem *Cantus firmus* často účinkují v místních kostelích při mších a různých akcích, nesetkali se v rámci domluvy s žádnou překážkou. Nejčastěji se koncerty konají v kostele Svaté Rodiny, klášterním kostele Obětování Panny Marie, kostele Panny Marie Růžencové, ale také v křížové chodbě Dominikánského kláštera a dalších místech. Prostor je vždy vhodně zvolen pro jednotlivé účinkující, s ohledem na jejich počet, nástrojové složení apod.

Ačkoliv hned po dvou letech od založení festivalu do organizace dalších ročníků zasáhla pandemie koronaviru, Podroužkovým se podařilo udržet linii každoroční akce. V r. 2020 se kvůli pandemické situaci pouze přesunula jarní část festivalu k části podzimní, což se nakonec stalo trvalou změnou v dramaturgii festivalu.⁶⁰ V současné době se připravuje pátý ročník festivalu, který proběhne na podzim roku 2022.

2.7.3 Dramaturgie

Jelikož přehled o dění v oblasti provozování staré hudby má celá rodina Podroužkových, na dramaturgii festivalu se podílí všichni její členové. Velkou výhodou jim je jejich aktivní působení ve stejném oboru, ať už se jedná o koncertní činnost, nebo o účast na různých kurzech, seminářích atp. Okruh hudebníků zabývajících se touto hudbou není navíc tolik rozsáhlý jako v jiných oblastech klasické hudby, a proto se hudebníci mezi sebou velmi často znají. V případě Podroužkových k tomu mimo jiné hojně přispívá jejich pravidelná účast na *Mezinárodní letní škole staré hudby* ve Valticích. „*V rolích lektorů se tam objevuje mnoho zahraničních umělců, kteří sami působí v různých ansámblech. My máme možnost je osobně poznat a poté jejich soubory pozvat k účinkování na našem festivalu.*“⁶¹

Festival představuje českobudějovickým posluchačům hudbu středověku, renesance a baroka v podání komorních ansámbľů z České republiky i zahraničí. Zvány jsou soubory

⁶⁰ Více v podkapitole dramaturgie.

⁶¹ Vít Podroužek, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

s maximálním obsazením zhruba deseti lidí, což je omezení dané především rozpočtem. Finance omezují také možný počet zahraničních interpretů, na jejichž účast je samozřejmě potřeba vynaložit vyšší částku než na účinkování domácích souborů. Přesto se od třetího ročníku festivalu Podroužkovi snaží sestavit program tak, aby v každém ročníku zahrály alespoň dva zahraniční soubory.

Díky důvodům popsaným výše nemá festival problém sehnat vystupující. Nyní již od samotných souborů přichází žádosti o zařazení do programu a organizátoři si mohou vybírat z poměrně velkého počtu ansámbľů, které se jim dramaturgicky hodí nejvíce. V prvních ročnících museli Podroužkovi samozřejmě jednotlivé soubory oslovit, ale ani před úvodním ročníkem nezažili, že by účinkující neměli zájem přijet. Ve výčtu ansámbľů, jejichž účasti si Vít Podroužek cení nejvíce, se tak hned objevuje špičkový soubor *Tiburtina ensemble*, který bez váhání přijel zahájit první ročník festivalu. Z dalších významných interpretů jmenujme španělský soubor *Cantar ala viola*, přední český soubor *Collegium Marianum* a nevidomou sopranistku žijící ve Švýcarsku *Pavlu Flámovou*.

V rámci festivalu se také objevuje drobný doprovodný program. V prvních dvou ročnících měl podobu koncertu ke Dni evropského kulturního dědictví, další dva ročníky nabídly workshop se starými hudebními nástroji.

Co se týče termínu konání, po prvních dvou letech festival původní koncepci změnil. Dva úvodní ročníky byly rozděleny do dvou částí. Jedna probíhala na jaře (květen až červen) druhá na podzim (září až říjen) a v každé se uskutečnily průměru tři koncerty, ve frekvenci zhruba jeden koncert týdně. „*Tuto koncepci jsme navrhli částečně po vzoru pražských festivalů staré hudby, které se konají v průběhu celého roku. Zpočátku jsme vlastně nevěděli, jak to celé nastavit, tak jsme zkusili tento model.*“⁶² Když se v r. 2020 spojily obě části v jednu (se stejnou frekvencí koncertů), ukázalo se, že v této podobě festival funguje lépe. Podle slov Víta Podroužka se jarní části navíc křížily s festivalem *Na dvanácti strunách* a také studentským festivalem *Majáles*. Podzimní termín akce je navíc mnohem klidnější z hlediska finančního zajištění akce. Jelikož výsledky o přidělení

⁶² Vít Podroužek, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

či nepřidělení některých grantů se organizátoři dozvídají až v průběhu jara, původní jarní části festivalu se odehrávaly ve velké finanční nejistotě.

Jak již bylo uvedeno, třetí ročník festivalu poznamenala koronavirová pandemie. Podroužkovým se podařilo všechny naplánované koncerty přesunout na termíny, ve kterých se mohly uskutečnit. Pouze poslední dva koncerty nebylo možné kvůli pandemickým opatřením odehrát s účastí diváků, ale organizátoři dokázali zajistit živý přenos a divákům tak přinesli starou hudbu alespoň skrze obrazovky přímo do jejich domovů.

2.7.4 Finance

Z předchozí podkapitoly mimo jiné vyplývá, že množství získaných finančních prostředků výrazným způsobem ovlivňuje podobu festivalu. Akce je financována převážně z grantů, největším podílem přispívá Statutární město České Budějovice, dále Ministerstvo kultury ČR, Jihočeský kraj a Státní fond kultury ČR. Dalšími přispěvateli jsou nadace, např. Nadační fond Zeměkvět a další. Jak říká Vít Podroužek, i v této oblasti bylo ku prospěchu, že je lidé znali z působení souboru *Cantus firmus*. „*Myslím, že jsme snáze získali dotace i díky tomu, že jsme na určitých místech již byli zavedení, například od města České Budějovice jsme již v předchozích letech dostali granty na činnost souboru. V tomto směru měl zásluhu i pan Jaromír Schel (v té době člen kulturní komise), který si festival vzal trochu „za svůj“ a díky němu se mohl uskutečnit první ročník*“⁶³

Novou záležitostí v udělování dotací Statutárního města ČB jsou víceleté granty. Festivalu *Musica ad confluentem* se tuto formu podpory podařilo v roce 2022 získat a může tak s větší jistotou plánovat i další ročník (na rok 2023).

V prvních dvou ročnících neměl festival žádný příspěvek do rozpočtu ze strany posluchačů, neboť se organizátoři rozhodli z důvodu získání diváků nechat vstup zdarma. S rozvojem festivalu se vstupné zavedlo, ale Podroužkovi chtějí, aby byly koncerty dostupné pro co největší okruh lidí a vstupné tak drží níž než běžné (na poslední koncerty bylo ve výši zhruba 100 Kč).

⁶³ Vít Podroužek, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

2.7.5 Diváci a propagace

Cílem Podroužkových bylo nabídnout posluchačům hudbu, která v regionu podle nich chyběla. K návštěvnosti Vít Podroužek říká: *Máme stálý okruh diváků, o kterých víme, že na koncerty přijdou. Mezi posluchači převažuje starší generace, občas dorazí i studenti z konzervatoře. Přesto cítíme, že ve směru oslovování a získávání nových diváků máme jako festival na čem pracovat.*⁶⁴ Běžně na koncerty chodí 40 – 50 lidí, největší účast byla zhruba 150 diváků. Zvolené prostory ale vzhledem ke své velikosti ani při koncertech s nižší účastí nepůsobí prázdným dojmem.

Oslovit případné posluchače se organizátoři snaží prostřednictvím Jihočeské televize, Českého rozhlasu, sociálních sítí a plakátů. Propagace však probíhá v mnohem menší míře, než jakou by festival potřeboval k získání většího počtu diváků. To vychází hlavně z výše rozpočtu, v současnosti většina financí směřuje na honoráře interpretů a organizátoři tak nemají mnoho prostředků pro rozvoj zbývajících záležitostí kolem pořádání festivalu.

Zájem o festivalové koncerty v průběhu ročníků přišel z rozhlasové stanice Vltava. Nyní přijíždějí nahrát zpravidla několik koncertů z jednoho ročníku a později je ve svém vysílání uvádějí, což je pro festival dalším prostředkem k oslovení širšího pole posluchačů.

2.7.6 Vize do budoucna

V budoucích letech by Podroužkovi rádi pokračovali se současným formátem festivalu. Na pátý ročník festivalu plánují sedm koncertů (když se podaří získat dostatek financí) a tento počet považují v rámci jejich festivalu za maximální. A to jednak z důvodu velikosti posluchačského okruhu, jednak kvůli teplotám v kostelích, které se na konci října (tedy v současném závěru festivalu) pohybují na hraně komfortu posluchačů i vystupujících.

Změnu plánují Podroužkovi v oblasti propagace. Jejich cílem je zlepšit informovanost nových potenciálních návštěvníků a tímto způsobem je tak přivést na koncerty. Aby se však způsob propagace mohl zásadnějším způsobem proměnit, bylo by zapotřebí většího množství finančních prostředků. I z tohoto důvodu by festival *Musica ad confluentem* rád

⁶⁴ Vít Podroužek, v rozhovoru ze dne 3.6.2022.

získal nějakého generálního partnera. Zatím však snahy organizátorů vycházejí naprázdno, za čímž podle Víta Podroužka stojí i zvyk sponzorů investovat spíše do sportu než do kulturních událostí.

2.8 Art salon PIANO

Nejnovějším festivalem artificiální hudby v Českých Budějovicích je multikulturní mezinárodní festival *Art salon PIANO*, jehož první ročník proběhl v roce 2020. Termín multikulturní pod sebou v tomto případě skrývá hudbu, mluvené slovo a výtvarné umění. Za zrodem festivalu stojí violoncellista Jan Páleníček spolu s klavíristkou Jitkou Čechovou, kteří festival pořádají pod hlavičkou společnosti *Česká kultura z.s.*⁶⁵

Jan Páleníček vystudoval hru na violoncello na konzervatoři a AMU v Praze. Na několika mezinárodních soutěžích získal titul laureáta (Concertino Praga, Beethovenův Hradec, ad.). Jako sólista koncertuje nejen po Evropě, ale zavítal například i do Ameriky a Japonska. V roli sólisty též spolupracuje s českými i zahraničními orchestry, z nichž můžeme jmenovat např. *Symfonický orchestr FOK*, *SOČR*, *Janáčkovu filharmonii Ostrava*, *Festivalový orchestr Lugano* – (Švýcarsko), *Filharmonii Monte Carlo*, *Bamberské symfoniky* (SRN), atd. Již od dob studií se věnuje komorní hudbě, která je pro něj srdeční záležitostí. Řadu let působil jako pedagog na konzervatoři a AMU v Praze. Nahrál více než dvacet CD pro různé společnosti, včetně Dvořákova Koncertu h moll.⁶⁶

Jitka Čechová absolvovala obor hra na klavír na konzervatoři a AMU v Praze. Další její hudební vývoj probíhal v rámci postgraduálních studií u Eugena Indjice v Paříži a Vitali Berzona ve Freiburgu. Je laureátkou několika soutěží, mezi něž patří např. Mezinárodní Chopinova soutěž v Mariánských Lázních, Mezinárodní Smetanova soutěž v Hradci Králové a Virtuosi per musica di pianoforte. Jako sólistka spolupracuje s významnými orchestry, jakými jsou *Symfonický orchestr FOK*, *Bamberští symfonikové*, *Pražská komorní filharmonie*, *Mnichovští symfonikové* atd. Pravidelně vystupuje na festivalech a jiných scénách v ČR i zahraničí (Pražské jaro, Bodensee Festival Alte Oper Frankfurt, atd.). Významnou součástí jejího hudebního působení je komorní hudba. Pro

⁶⁵ Všechny informace v této podkapitole (pokud není uvedeno jinak) pocházejí z emailové korespondence s Janem Páleníčkem, uskutečněné v průběhu června 2022.

⁶⁶ Jan Páleníček. *CV - Jan Páleníček – violoncello* [online]. © 2017 [cit. 10.06.2022]. Dostupné z: <https://www.janpalenicek.cz/>.

vydavatelství Supraphon nahrála kompletní dílo B. Smetany a je autorkou i řady dalších nahrávek.⁶⁷

Společně s houslistou Janem Talichem jsou současnými členy *Smetanova tria*, které založil v r. 1934 Josef Páleníček, významný klavírista a otec Jana Páleníčka. Jedná se o významný soubor české komorní scény, který se pyšní mnoha oceněními za své četné nahrávky (př. BBC Music Magazine Award 2017). Koncertní činnost tria je velmi bohatá a zahrnuje pravidelná turné nejen po celé Evropě, ale i v USA.⁶⁸

2.8.1 Vznik a organizace

Nápad založit festival *Art salon PIANO* souvisí s kancelářskou budovou Piano Business Center, která stojí na rohu Mánesovy a Lidické třídy nedaleko centra Českých Budějovic. Budova, která slouží jako administrativní centrum, byla dostavěna v r. 2018⁶⁹ a svým tvarem a fasádou připomíná klavírní křídlo. Jan Páleníček se svojí ženou Jitkou Čechovou kolem budovy pravidelně projížděli při cestách do jejich bydliště, které se nachází v blízkosti Českých Budějovic. A jelikož v proskleném foyer dokonce stálo koncertní křídlo (v té době pouze jako dekorace), napadlo je prostor využít ke kulturní události.

Zároveň také cítili potřebu pokusit se rozšířit kulturní a společenské aktivity ve městě. Měli pocit, že podobný koncept zaměřený na komorní hudbu v Českých Budějovicích chybí, což bylo v kontextu ostatních krajských měst spíše výjimkou.

Organizaci festivalu po všech stránkách zajišťují Jan Páleníček se svou ženou. Jan Páleníček má funkci dramaturga, další produkční i provozní záležitosti řeší společně. Pořadatelská činnost pro ně ovšem nebyla ničím novým, oba působí na hlavních organizačních pozicích v rámci *Českých kulturních slavností* – cyklu festivalů, pořádaných na různých místech České republiky. Jan Páleníček je jejich dramaturgem a Jitka Čechová má na starost administrativu. Také festival *Art salon PIANO* spadá do cyklu *Českých hudebních slavností*.

⁶⁷ Jitka Čechová. *Jitka Čechová – klavír – Těžiště repertoáru Jitky Čechové představují díla českých autorů – B. Smetany, A. Dvořáka, L. Janáčka, B. Martinů*. [online]. © 2017 [cit. 10.06.2022]. Dostupné z: <https://www.jitkacechova.com/>.

⁶⁸ Smetanovo trio. *Smetanovo trio – Jitka Čechová, Jan Talich, Jan Páleníček* [online]. © Smetana trio [cit. 10.06.2022]. Dostupné z: <https://www.smetanatrio.cz/>.

⁶⁹ archiweb.cz - Administrativní centrum PIANO. *archiweb.cz* [online]. © 1997 [cit. 08.07.2022]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/administrativni-centrum-piano>.

Festival *Art salon PIANO* pořádají manželé bez nároku na honorář. Pouze pokud získají granty, v jejich rámci si pro sebe nárokují finanční částku, která je ale v symbolické výši, jelikož jak říká Jan Páleníček „*financí na honoráře interpretů atd. není nikdy dost.*“⁷⁰ S přípravou jednotlivých koncertů (př. sestavení židlí, instalace obrazů) občas manželům vypomohou další dva přátelé, kteří finanční odměnu dostávají.

Festival se koná každoročně v podzimních měsících. Díky tomu, že se dokázal udržet i přes pandemii koronaviru, má za sebou již tři ročníky. Letos, v roce 2022, se dokonce rozrostl o druhou, jarní část.

2.8.2 Dramaturgie

Záměrem manželů bylo přinést do Českých Budějovic komorní cyklus klasické hudby, mluveného slova a výtvarného umění, protože podle Jana Páleníčka jsou tyto oblasti „*základním pilířem kulturní identity českého národa.*“⁷¹ Dramaturgie se snaží poskytnout posluchačům bohatý výběr různých stylů klasické hudby, výtvarného umění, ale také alternativního umění. Co se týče žánrů, festival se soustředí především na „*komorní klasickou hudbu s alternací jazzu, folku, atp.*“⁷²

V rámci festivalu se představili významní čeští i zahraniční interpreti a soubory. Z těch nejvýznamnějších uvádí Jan Páleníček například houslisty Jana Talicha a Pavla Šporcla, klavíristu Martina Kasíka, violoncellistu Petra Nouzovského, skladatele a kytaristu Lukáše Sommera. Dále to jsou americký jazzový kytarista žijící v ČR Tony Ackerman, italská harfistka Floraleda Sacchi a jazzový pianista Martin Kratochvíl. Ze souborů pak komorní uskupení *Bardolino*, *Smetanovo trio*, *Kvarteto Apollon* atd.

První dva ročníky přinesly každý čtyři koncerty, v rozmezí měsíců září až prosinec – koncerty se konaly s měsíčními odstupy. Letošní ročník festivalu se díky rostoucímu zájmu posluchačů rozšířil o jarní řadu, ve které si diváci mohli užít pět koncertů. Hned první ročník festivalu zasáhla koronavirová pandemie, kvůli které si celkem tři koncerty nemohli diváci poslechnout naživo. Pořadatelé však tyto koncerty nahráli a videozáznam poskytl divákům na dostupných veřejných sítích.

⁷⁰ Jan Páleníček, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

⁷¹ Jan Páleníček, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

⁷² tamtéž

Ne zcela běžným konceptem je setkávání se publika s interprety, které festival *Art salon PIANO* po skončení samotných koncertů vždy nabízí. Dle Jana Páleníčka se jedná o „společenské setkání při sklence vína po vzoru slavných salónů, diskuzní platformu, a to nejen na hudební témata.“⁷³ Koncerty jsou většinou doprovázeny výstavou obrazů či fotografií, některé koncerty se konají současně s vernisážemi.

2.8.3 Finance

Hlavním zdrojem financování festivalu *Art salon PIANO* jsou sponzoři, kteří s organizátory spolupracují již několik let v rámci *Českých kulturních slavností*. Patří mezi ně firmy ČEPS., a.s., Pražská energetika, a.s, či mediální partneři Český rozhlas Vltava nebo KlasikaPlus.cz. Pořadatelé také úspěšně žádají o granty Státní fond kultury, Statutární město ČB a Jihočeský kraj a tyto částky tvoří zhruba polovinu celkového rozpočtu. Menší částkou přispívají také diváci prostřednictvím vstupného, která je ve výši 200,- Kč za dospělého, děti a studenti mají padesátiprocentní slevu.

2.8.4 Návštěvnost a propagace

První ročník si získával své diváky jen velmi stěží, ale druhý ročník navzdory pandemii ukázal pořadatelům, že festival má šanci na budoucnost. V letošním roce bylo téměř všech cca 120 míst vyprodaných. Největší skupina posluchačů spadá do věkové skupiny nad 40 let, ale přicházejí (k radosti pořadatelů) i mladší lidé. Na propagaci festivalu vynakládají organizátoři nemalé částky. Využívají billboardů, plakátovacích ploch, spotů v televizi, rozhlasu, poskytují rozhovory, vydávají katalog atd. I přes tuto snahu organizátoři slýchávají, že je škoda, že o festivalu ví tak málo lidí, což je vzhledem k vynaloženému propagačnímu úsilí velmi udivuje a příčině tohoto jevu nedokáží porozumět.

2.8.5 Vize do budoucna

Podle Jana Páleníčka by v rámci festivalu chtěli českobudějovickým občanům ukázat, že česká komorní hudba je velmi ceněnou oblastí hudby, a to i světově. A že je její poslech a návštěva koncertů obohatí více, než si možná dokázali představit. Další přání se týká koncertního prostoru. Přestože aktuální budova má částečnou zásluhu na vzniku festivalu,

⁷³ Jan Páleníček, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

akustika daného prostoru není úplně ideální. „*Snad se tedy dočkáme v ČB doby, kdy budeme moci takto hodnotný projekt reprezentovaný předními interprety mezinárodního renomé, prezentovat v odpovídajícím prostoru.*“⁷⁴

Za ještě těžší úkol, v souvislosti s dnešní přehlcenou dobou, považuje Jan Páleníček udržení či v ideálním případě rozšíření posluchačské základny. Kromě toho cítí do budoucna problémy v oblasti finančních prostředků, jejichž získávání bude jeho slovy „kardinální problém“.

⁷⁴ Jan Páleníček, v emailové korespondenci uskutečněné v červenci 2022.

3 Další festivaly v Českých Budějovicích a okolí

Tato kapitola přináší přehled dalších hudebních festivalů a akcí, které v Českých Budějovicích a případně jejich okolí probíhaly, či probíhají. Jedná se o festivaly, o kterých buď není dostupné dostatečné množství informací (to je případ festivalů konaných v 90. letech), a nebo zcela nespádají do okruhu vymezeného tématu.

3.1 Festivaly umělé hudby v 90. letech

Kromě festivalů, jejichž tradice se udržela až do 21. století a které jsou v této práci rozebrány samostatně, najdeme v archivních zdrojích zmínky o dvou festivalech umělé hudby. V r. 1994 se v katedrále sv. Mikuláše konal *Festival duchovní hudby České Budějovice*. Jelikož programový list uvádí pouze jeden koncert (18. června), jednalo se pravděpodobně o jednodenní akci. Větší stopu za sebou zanechal *Jihočeský hudební festival*, kterému se věnuje následující podkapitola.⁷⁵

3.1.1 Jihočeský hudební festival

V polovině 90. let se v Českých Budějovicích uskutečnil *Jihočeský hudební festival*, v dalších letech probíhal pod názvem *Českobudějovický hudební festival*. Tento festival klasické hudby se konal v souvislosti s Mezinárodními mistrovskými klavírními kurzy, které v Českých Budějovicích probíhaly pravidelně na začátku července od r. 1990. Podle dostupných archiválií se ale samotný festival konal pouze v letech 1994 až 1997, respektive záznamy o dalších ročnících nejsou k dispozici. Průvodní katalog z r. 1995 uvádí, že se jedná o druhý ročník festivalu a poslední nalezené materiály jsou z r. 1997.⁷⁶

Podle zmiňovaného katalogu se v r. 1994 změnilo organizátorské zázemí klavírních kurzů. Dá se tedy předpokládat, že s novými pořadateli přišla myšlenka uspořádat společně s kurzy i festival. Prvním pořadatelem byla Evropská asociace učitelů klavíru (EPTA), od níž v r. 1994 převzala organizátorskou pozici *Jihočeská komorní filharmonie* a Česká hudební společnost. Konkrétně se na organizaci podíleli např. Milan Kraus, tehdejší umělecký ředitel *Jihočeské komorní filharmonie* a klavíristka a pedagožka

⁷⁵ Státní oblastní archiv v Třeboni. Oddělení České Budějovice. *Sbirka dokumentace*. Sign. K 1359.

⁷⁶ Státní oblastní archiv v Třeboni. Oddělení České Budějovice. *Sbirka dokumentace*. Sign. K 1356, K 2814, K 2947, K 3111.

Konzervatoře ČB Marie Kotrčová (později Šimková – Kotrčová). Organizátorský tým tvořilo v průběhu konání akce více lidí, dvě výše uvedené osobnosti však byli jeho nejstálejšími členy.

Náplň festivalu tvořily převážně klavírní koncerty, ale nejednalo se o výhradně klavírní festival. Velmi mnoho interpretů bylo zahraničních, představili se umělci z Kanady, Japonska, USA, ale i Rakouska a dalších zemí. Opakovaně vystoupil klavírista Pierre Jasmin, Willard Schultz či Eva Solar – Kinderman, kteří byli též lektory klavírních kurzů. Z dalších klavíristů se na českobudějovické scéně objevily Kim Forster, Jitka Fraňková či Marina Primačenko. Představili se také houslisté Pavel Šporcl nebo Takumi Kubota. Z instrumentálních uskupení diváci mohli slyšet *Jihočeskou komorní filharmonii*, *Filharmonický orchestr České Budějovice* nebo *České trio*. Pravidelnou částí festivalu byl koncert účastníků klavírních kurzů.

Hlavním prostorem, kde se odehrávalo nejvíce festivalových koncertů, byla Koncertní síň Otakara Jeremiáše, několik se ale uskutečnilo také v klášterním kostele Obětování Panny Marie, nebo v domě kultury Slavie.

V r. 1996 a 1997 se podle programových katalogů akce konala za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a konal se též pod záštitou Statutárního města České Budějovice. Uvádí se zde také sponzoři, mezi které patřila Moravia Banka, a.s., Bohemia Regent, a.s. nebo Radio Faktor.⁷⁷

3.2 Hudební festivaly mimo rámeček vymezeného tématu

V této podkapitole jsou uvedeny festivaly a akce festivalového charakteru, které z nějakého důvodu zcela nespádají do okruhu českobudějovických festivalů umělé hudby. Většina z nich se koná v širším okruhu než pouze města České Budějovice a některé z nich zcela neodpovídají ani dramaturgickému vymezení umělé hudby.

Nestarším festivalem, který zasáhl do okruhu Českých Budějovic, byl varhanní festival *Organum hydraulicum*. Tento festival spojoval putování podél řeky Vltavy s cyklem šesti varhanních koncertů, konaných v památných kostelích nacházejících se na této trase (od

⁷⁷ Státní oblastní archiv v Třeboni. Oddělení České Budějovice. *Sbirka dokumentace*. Sign. K 2814, K 2947, K 3111, K 1356.

Vyššího Brodu po České Budějovici).⁷⁸ Festivalovou akcí s poměrně dlouhou tradicí je mezinárodní sborová přehlídka *Cantate Budweis* (v r. 2022 se uskutečnil 15. ročník⁷⁹). Jednotlivé koncerty tohoto festivalu se konají v Českých Budějovicích, Českém Krumlově, nebo Hluboké nad Vltavou. Akci zajišťuje agentura music&friends a ačkoliv na ni zve posluchače z řad veřejnosti, nese povahu spíše vzájemného sborového setkávání. Jak agentura uvádí na svých webových stránkách, zajišťují „mezinárodní setkání, kde se kultura a vášně pro hudbu prolínají v čisté harmonii a dávají podnět do další motivace hudebním skupinám [...]“.⁸⁰

V Českých Budějovicích se také pravidelně konají koncerty v rámci festivalu *Americké jaro*. „Festival *Americké jaro* představuje již od roku 2006 prvotřídní umělce i mladé hudební talenty divákům nejen v Praze, ale i v dalších městech po celé České republice. Každoročně nabízí koncerty jazzové a klasické hudby, workshopy s předními osobnostmi hudebního světa, divadelní, filmová a scénická představení i diskuse na aktuální společenská témata.“⁸¹

Další festival, který nemůžeme nazvat festivalem „českobudějovickým“, nese název *Jihočeská intermezza*. Jeho pořadatelství zajišťuje *Jihočeská komorní filharmonie* ve spolupráci s Odborem kultury a památkové péče Jihočeského kraje. První čtyři ročníky nabídly koncerty v areálech památkových objektů (převážně na hradech) po celém Jihočeském kraji. Zazněla hudba klasická, ale i další žánry.⁸² V létě 2022 se uskuteční pátý ročník festivalu, „který ovšem získává nové směřování, místo konání a také jméno. *Emma Destinn Open. EDO. Festival bude zaměřen na koncerty různých žánrů, vždy s pěveckými sólisty. Máme připravená zajímavá jména, zajímavé sestavy, zajímavé koncerty. Které se letos v drtivé míře uskuteční na různých místech Lipna.*“⁸³

⁷⁸ Státní oblastní archiv v Třeboni. Oddělení České Budějovice. *Sbírka dokumentace*. Sign. K 1899.

⁷⁹ *Město Hluboká nad Vltavou* [online]. © 2022 [cit. 04.07.2022]. Dostupné z: <https://www.hluboka.cz/kalendar/1453-koncert-peveckych-sboru>.

⁸⁰ Musicandfriends. *musicandfriends / Czech* [online]. © 1999 [cit. 04.07.2022]. Dostupné z: <https://www.musicandfriends.net/>.

⁸¹ O festivalu | *Americké jaro*. *Americké jaro | Mezinárodní hudební festival Americké jaro* [online]. © 2021 [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <https://americkejaro.cz/o-festivalu/>.

⁸² *Jihočeská intermezza 2018*. [online]. © 2020 [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <http://www.jcintermezza.cz/2018/>.

⁸³ Jihočeská filharmonie. [Máme radost a musíme se s Vámi podělit...] In: *Facebook* [online]. 1. prosinec 2021 [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/jcfilharmonie>.

Závěr

V závěru své bakalářské práce nastíním několik rysů, které se po uvedení informací o jednotlivých festivalech jeví jako společné pro většinu z nich. Za pořádáním festivalů artificiální hudby v Českých Budějovicích stojí převážně jednotlivci, spolu se svými rodinami či několika přáteli, z řad profesionálních hudebníků či hudebních nadšenců. Tito lidé akce organizují (či organizovali) bez nároku na honorář, jejich touhou je zprostředkovat jistý okruh hudby českobudějovickým posluchačům. Velmi podobný je způsob financování festivalů, většina z nich získává prostředky prostřednictvím grantů a současně z příspěvků od sponzorů. Málokteré se spoléhají pouze na jednu z těchto oblastí a úplně výjimečně se organizátoři snaží hlavní podíl získat ze vstupného (to se týká pouze Jaroslava Bašty a jeho akce *Ostinato* v posledních letech).

Díky zpracování daného tématu jsem se setkala, či alespoň komunikovala s několika organizátory festivalů. Tito lidé jsou velmi inspirativními osobnostmi a dle mého názoru si za své úsilí, které do pořádání akcí věnují, zaslouží obdiv. Zorganizovat kulturní událost v rozsahu festivalu je nelehký úkol a většině zmíněných organizátorů je odměnou pouze radost ze zdárně uskutečněné akce. Jsem velmi ráda, že jsem se s těmito lidmi mohla setkat a musím říci, že jejich nadšení a zápal pro tuto činnost bych si ráda vzala jako vzor i do svého budoucího života.

Cílem této práce bylo vytvořit přehled festivalů se zaměřením na artificiální hudbu, které se konají v Českých Budějovicích. Věřím, že tento úkol se mi rámcově podařil a ačkoli si uvědomuji, že jednotlivé festivaly by se daly rozebírat z mnoha dalších pohledů, myslím, že základní přehled o akcích, které se ve vymezeném období konaly, tato práce přináší.

Závěrem bych chtěla ještě jednou poděkovat všem, kteří mi byli ochotni poskytnout potřebné informace, jelikož bez nich by tato práce nemohla vzniknout. Současným organizátorům přeji, aby se jim i nadále dařilo v jejich činnosti, dokázali pro své projekty získávat finance i diváky a tímto způsobem tak i nadále mohli rozvíjet kulturní život Českých Budějovic.

Seznam použitých informačních zdrojů

Rozhovory

BAŠTA Jaroslav. Emailová korespondence s organizátorem festivalu Ostinato. Červen a červenec 2022.

FUCHS Jiří. Emailová korespondence s organizátorem Chodurova festivalu pěveckých sborů. Červen a červenec 2022.

KAZILOVÁ Vítězslava. Rozhovor se spoluorganizátorkou festivalu Hudební slavnosti Emy Destinnové. České Budějovice 12. 6. 2022.

PÁLENÍČEK Jan. Emailová korespondence s organizátorem festivalu Art salon piano. Červen 2022.

PODROUŽEK Vít. Rozhovor a emailová korespondence s organizátorem festivalu Musica ad confluentem. České Budějovice 3. 6. 2022.

SEDLÁKOVÁ Iva. Rozhovor s vedoucí odboru kultury a cestovního ruchu ČB. České Budějovice 6. 6. 2022.

STEFFAL Pavel. Rozhovor s ředitelem festivalu Na dvanácti strunách. České Budějovice 3. 6. 2022 a 17. 6. 2022.

Internetové zdroje

Americké jaro | Mezinárodní hudební festival Americké jaro © Festival Americké jaro 2021 [cit. 01.07.2022]. Dostupné z: <https://americkejaro.cz/>.

archiweb.cz - Administrativní centrum PIANO. *archiweb.cz [online]*. © 1997 [cit. 28.06.2022]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/administrativni-centrum-piano>.

ART SALON PIANO: Ceske-kulturni-slavnosti. české kulturní slavnosti/ oficiální stránky [online]. © 2019. Všechna práva vyhrazena [cit. 28.06.2022]. Dostupné z: <https://www.ceskekulturnislavnosti.cz/art-salon-piano/>.

Cantus Firmus [online]. [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://www.cantusfirmus.cz/>.

České kulturní slavnosti. *české kulturní slavnosti/ oficiální stránky* [online]. © 2019 [cit. 10.06.2022]. Dostupné z: <https://www.ceskekulturnislavnosti.cz/>.

Emmy Destinn Open 2022 – Hlas ve svých proměnách [online]. © 2022 Jihočeská filharmonie [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <https://www.edopen.cz/>.

Festival staré hudby [online]. © 2018 [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://www.hudbanasoutoku.cz/>.

Guitar Duo [online]. ©2010 www.guitarduo.cz [cit. 04.06.2022]. Dostupné z: <http://www.guitarduo.cz/>.

Historie. *ÚVOD | zuspiaristicke.cz* [online]. © 2022 [cit. 03.06.2022]. Dostupné z: <https://www.zuspiaristicke.cz/historie>.

HORYNA, Martin. Hudba a hudební život. In: Encyklopedie Českých Budějovic. *ENCYKLOPEDIIE ČESKÝCH BUDĚJOVIC* [online]. © 1998 [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/hudba-a-hudebni-zivot>.

Jan Páleníček. *CV - Jan Páleníček – violoncello* [online]. © 2017 [cit. 10.06.2022]. Dostupné z: <https://www.janpalenicek.cz/>.

Jihočeská filharmonie [online]. © 2022 [cit. 07.06.2022]. Dostupné z: <https://www.jcfilharmonie.cz/>.

Jihočeská filharmonie. [Máme radost a musíme se s Vámi podělit...] In: *Facebook* [online]. 1. prosinec 2021 [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/jcfilharmonie>.

Jihočeská intermezza 2018. [online]. © 2020 [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <http://www.jcintermezza.cz/2018/>.

Jihočeská intermezza 2019. [online]. © 2020 [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <http://www.jcintermezza.cz/2019/>.

Jihočeská intermezza. *Jihočeská intermezza aneb #Český Krumlov 2020*. [online]. © 2020 [cit. 05.07.2022]. Dostupné z: <http://www.jcintermezza.cz/2020/>.

Jitka Čechová. *Jitka Čechová – klavír – Těžiště repertoáru Jitky Čechové představují díla českých autorů – B. Smetany, A. Dvořáka, L. Janáčka, B. Martinů*. [online]. © 2017 [cit. 10.06.2022]. Dostupné z: <https://www.jitkacechova.com/>.

KŘÍŽEK, Milan. Chodura František. In: Encyklopedie Českých Budějovic. *ENCYKLOPEDIIE ČESKÝCH BUDĚJOVIC* [online]. © 1998 [cit. 03.07.2022]. Dostupné z: <https://encyklopedie.c-budejovice.cz/clanek/chodura-frantisek>.

Město Hluboká nad Vltavou [online]. © 2022 [cit. 04.07.2022]. Dostupné z: <https://www.hluboka.cz/kalendar/1453-koncert-peveckych-sboru>.

Musicandfriends. *musicandfriends / Czech* [online]. © 1999 [cit. 04.07.2022]. Dostupné z: <https://www.musicandfriends.net/>.

Na dvanácti strunách. *nadvanactistrunach* [online]. [cit. 04.06.2022]. Dostupné z: <https://www.nadvanactistrunach.cz/>.

Smetanovo trio. *Smetanovo trio – Jitka Čechová, Jan Talich, Jan Páleníček* [online]. © Smetana trio [cit. 10.06.2022]. Dostupné z: <https://www.smetanatrio.cz/>.

YOUNG, M. Percy. BOWLES, A. Edmund. MCGUIRE, Edward Charles. WILSON, Jennifer. Festival. In: *Grove Music Online*. [cit. 1.6.2022]. Dostupné také z: <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.01.0001/omo-9781561592630-e-0000049527>.

Archivní prameny

Kronika Českých Budějovic 1995. Odbor kultury a cestovního ruchu. České Budějovice.

Kronika Českých Budějovic 1996. Odbor kultury a cestovního ruchu. České Budějovice.

Programový katalog. *Festival Jihočeské hudební léto: České Budějovice, Česká republika*. [S.l.: s.n., 1996]. sv.

Státní oblastní archiv v Třeboni. Oddělení České Budějovice. *Magistrát města ČB – odbor kultury 1996 – 1998*.

Státní oblastní archiv v Třeboni. Oddělení České Budějovice. *Městské kulturní domy ČB, zápisy z porad 1990 – 1991*.

Státní oblastní archiv v Třeboni. Oddělení České Budějovice. *Sbírka dokumentace*. Sign., K 1356, K 1358, K 1359, K 1899, K 2814, K 2947, K 3111.

Literatura

FUKAČ, Jiří. VYSLOUŽIL Jiří. MACEK, Petr. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Editio Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9. Dostupné také z: <https://ndk.cz/uuid/uuid:f5da0792-e8dd-11e3-8e46-5ef3fc9ae867>.

KOPÁČEK, Jiří (ed.). *Encyklopedie Českých Budějovic*. České Budějovice: Nebe, 2006.

PADRŤA, Karel a kol. *Jihočeská vlastivěda: Hudba*. České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1989.

POLEDŇÁK, Ivan. *Úvod do problematiky hudby jazzového okruhu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2000. ISBN 80-244-0180-0.

POLEDŇÁK, Ivan. WASSERBERGER, Igor. MATZNER, Antonín a kol. *Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby I*. 2. doplněné vydání. Praha: Supraphon, 1983.